ΠΙΟΝΕΡΟΣ

ΜΑΡΤΙΣ — 1935

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

СОДЕРЖАНИЕ

ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΙΣ ΤΑΚΣΙΣ .ΝΑΣΕ ΕΤΙΜΟΣ!

ΠΙΟΝΕΡΟΣ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΥ ΟΠΚΟΜ
ΤΥ ΚΟΜΣΟΜΟΛ ΤΥ ΟΟΝ ΜΠΑΣ
ΚΕ ΤΥ ΛΚΠ ΤΙΣ ΥΣΣΔ

ΧΡΟΝΟΣ Γ' (Ε') ΑΡΙΘ. 3 (44)

ΜΑΡΤΙΣ 1935

ΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΧΡΟΝΑ ΤΥ ΚΟΜΣΟΜΟΛ ΤΥ ΔΟΝΜΠΑΣ ΚΕ ΤΑ ΚΑΘΙΚΟΝΤΑ ΤΟΝ ΠΙΟΝΕΡΟΝ

Το ιροικό κομςομόλ τυ Δονμπάς γιορτάζι τα δεκαπεντάχρονά-τυ. Σ' αφτά τα 15 χρόνια, κάτο απτιν καθοδίγισι τυ κόματος κε τυ μεγάλυ-μας αρχιγύ ςιν. ΣΤΑΛΙΝ, μεγάλοςε κε δινάμοςε το κομςομόλ τυ Δονμπάς, πυ ίνε ένα απτα πιο μαχιτικά αποςπάζματα τις δοκςαζμένις πολιεκατομίριας ςτρατιάς τις Λενινιςτικίς κομυνιςτικίς νεολέας.

'Αλακςε ριζικά το πρόςοπο τον κομςομόλον κε πιονέρον. Με γιγαντένια βίματα αναπτίςετε το πολιτικο-μορφοτικό επίπεδο τις εργατο-χορικίς νεολέας.

Σ' αφτά τα 15 ιςτορικά χρόνια κ' ι ρομιί κομςομόλι κε πιονέρι τυ Δονμπάς έχυν τεράςτιες επιτιχίες. Διαπεδαγογίθικαν χιλιάδες νέι χτίςτες τις ςοςιαλιςτικίς κινονίας. 'Εχυμε ιποδίγματα καλίς δυλιάς κε ςτα ςκολιά-μας.

Μια απτις καλίτερες πιονέρικες κολεχτίβες ίνε ι κολεχτίβα τυ ελινικύ ςκολιύ τις Μαριύπολις, πυ οδιγός-τις ίνε ι ςιν. Ματςύκα. Εκί ι πιονέρι έχυν καλύς βαθμύς ςτα μαθίματα, ι πιθαρχια-τυς ςτέκετε πολί ψιλά, το ένα τάγμα βοιθάι τ' άλο. Για παράδιγμα, το τάγμα τις Τόςιας βοιθάι το τάγμα τις Αμπύζοβας. Ι καλίτερες πιονέρες Τεμίροβα κε Μπαλαμπάνοβα βοιθύν τυς αδίνατυς μαθιτές, οργάνοςαν μυςικό, δραματικό, φιλολογικό όμιλο κ.τ.λ.

Μα αφτά ίνε μόνο τα πρότα βίματα. Μπροςτά ςτυς πιονέρυς ςτέκυντε πολί ςοβαρά καθίκοντα. Σιμόνυν ι διακοπὲς κι' ακόμα έχυμε μερικύς πιονέρυς, πυ μαθένυν άςκιμα. Πρέπι να βάλυμε όλα τα δινατά-μας για να μιν έχυμε ςτο τέλος τυ χρόνυ κανένα καθιςτεριμένο πιονέρο. Γι' αφτό χριάζετε καθιμερινί ακύραςτι διαπεδαγογιςτικί δυλιά, χριάζετε να δόςυμε περιςότερι προςοχί ςτυς αδίνατυς μαθιτές.

Ι πιονέρι-μας όχι μόνο αγονίζυντε για τιν κατάχτιςι τον γνόςεον, μα πέρνυν ενεργό μέρος κε ςτο ςοςιαλιςτικό χτίςιμο, βοιθύν τα κολχόζια.

Φέτος τα πεδιά έπιαςαν πια χιλιάδες χοραφοπόντικα. Μόνο ι μαθιτές τυ ρομέικυ ςκολιύ τυ Υρζύφ έπιαςαν παραπάνο απο 5.000. Ο πιονέρος Κιριακύλοφ έπιαςε 50, ι Μπα-

---

Καθίκοντα—ζαντάτζι.
Μαχιτικός—μποεβόι.
Απόςπαζμα—οτριάντ.
Δοκςαζμένος—ςλάβνιι.
Πολιεκατομίριος—μνογομιλιόνιι.
Νεολέα—μολοντιόζζ.
'Αλακςε—ιζμενίλος.
Βίμα—ςςαγ.
Αναπτίςετε—ραζβιβάετςα.
Επίπεδο—ύροβεν.
Τεράςτιος—ογρόμνιι.
Διαπεδαγογίθικαν—βοπςίτανι.
Ιπόδιγμα—ομπραζέτς.
Οδιγὸς—βοζζάτιι.
Βαθμός—οτμέτκα.
Πιθαρχία—ντιςτςιπλίνα.
Τάγμα—οτριάντ.
Αδίνατος—ςλάμπιι.
Φιλολογικό—λιτερατύρνιι.
'Ομιλος—κρυζζόκ.
Σοβαρός—ςεριόζνιι.
Σιμόνυν—πριμπλιζζάιυτςα.
Διακοπές—κανίκυλι.
Μερικύς—νέκοτοριχ.
Καθιςτεριμένος—οτςτάλιι.
Ακύραςτος—νευςτανιι.
Κατάχτιςι—οβλαντένιε.

λαμπάνοβα 60 χοραφοπόντικα κ.τ.λ.

Πρέπι να βοιθύμε πάντα τα κολχόζια-μας για να γίνυν όλα μπολςεβίκικα, για να γίνυν γλίγορα όλι ι κολχόζνικι έφπορι.

Δεν μπορύμε να πύμε, ότι ς' όλα τα ςκολιά-μας ι πιθαρχία βρίςκετε ςτο χριαζόμενο ίπςος. Χριάζετε να μελετίςυμε καλά το γράμα τις ςιν. ΚΡΥΠΣΚΑΓΙΑΣ, πυ διμοςιέβυμε ς' αφτό το νύμερο τυ «Πιονέρυ», να εχτελέςυμε, ότι μας λέι.

Σιμόνι ι μεγάλι γιορτί τις Προτομαγιάς. Ακόμα παντύ δεν ετιμαςτίκαμε να τιν προιπαντίςυμε όπος πρέπι. 'Ολι ι πιονέρι χριάζετε να ετιμαςτύνε καλά για τι μεγάλι προλεταριακί γιορτί.

Ι κιβέρνιςι βράβεπςε το κομςομόλ τυ Δονμπάς για τιν ιροικί δυλιά-τυ με το παράςιμο τυ Λένιν.

Ι τιμί ίνε πολί μεγάλι. Εμίς ετιμαζόμαςτε για να μπύμε ςτις γραμές τυ δοκςαζμένυ κομςομόλ. Πρέπι λιπόν ν' ατςαλοθύμε ςτον αγόνα, να καταχτίςυμε τις γνόςες, να γίνυμε άκςια αντικατάςταςι τυ κομςομόλ.

Χριάζετε να δυλέβυμε καλίτερα, οργανομένα, με ςοςιαλιςτικί άμιλα, υντάρνικα για να λικβιντάρυμε όλες τις έλιπςές-μας.

Πρέπι να ετιμαςτύμε να γίνυμε όλι-μας ςινιδιτί κε δραςτίριι χτίςτες τις αγαπιμένις ςοςιαλιςτικίς-μας πατρίδας, γιατί εμίς θ' αποτελιόςυμε το μεγάλο έργο τυ ΛΕΝΙΝ—ΣΤΑΛΙΝ, πυ τόςο δοκςαζμένα άρχιςαν κε πραγματοπιύν ι γονιί κ' ι μεγαλίτερι αδερφί-μας.

Γνόςι—ζνάνιε.
Χοραφοπόντικο—ςύςλικ.
'Εφπορος—ζαζζίτοτζνιι.
'Ιπςος—βιςοτά.
Μελετίςυμε—ιζυτζίτ.
Διμοςιέβυμε—πυμπλικύιεμ.
Προιπαντίςυμε—βςτρέτιτ.
Βράβεπςε—ναγραντίλο.
Παράςιμο—όρτεν.
Τιμί—τζεςτ.
Ατςαλοθύμε—ζακαλίτςα.
'Ακςιος—ντοςτόινιι.
Αντικατάςταςι—ςμένα.
'Αμιλα—ςορεβνοβάνιε.
Σινιδιτός—ςοζνάτελνι.
Δραςτίριος—ακτίβνιι.
Πατρίδα—ρόντινα.
'Εργο—ντέλο.
Πραγματοπιύν—οςυςτζεςτβλ...
Γονιί—ροντίτελι.

ΓΙΑ ΤΙ ΣΙΝΙΔΙΤΙ ΠΙΘΑΡΧΙΑ

ΓΡΑΜΑ ΤΙΣ Ν. Κ. ΚΡΥΠΣΚΑΓΙΑΣ ΣΤΥΣ ΠΙΟΝΕΡΥΣ ΚΕ ΜΑΘΙΤΕΣ

Το πιονέρικο τμίμα τις ΚΕ τις ΠΛΚΕΝ αποτάθικε ς' όλυς τυς καθοδιγιτές τον πιονέρικον οργανόςεον, στυς οδιγύς τον ταγμάτον κε στυς προέδρυς τον ςυμβυλίον τον ταγμάτον με τιν πρόταςι να διαβάςυν κε να μελετίςυν αφτό το γράμα τις τις Ν. Κ. Κρύπςκαγιας στις ςινκέντροςες τον ταγμάτον κε στις ςινεδρίαςες τον μαθιτόν, τον τροφίμον τον πεδικόν ςπιτιόν κ.τ.λ.

Αγαπιμένα-μυ πεδιά!

Κςέρετε, πος ανιςιχί τόρα όλυς ι διαγογί τον πεδιόν έκςο απτο ςκολιό. Μερικά πεδιά φέρυντε έτςι ςαν τα πιο παράτολμα κεφάλια, ςκαλόνυν στα τραμβάια, μαλόνυν, αλιλοςπρόχνυντε, βρίζυν, με λίγα λόγια κάνυν αλάνικες δυλιές. Ανιςιχύν ι δαςκάλι, ανιςιχύν ι γονιί. Γι' αφτό το ζίτιμα έγιναν πια πολές ςινεδρίαςες τον γονιόν. Μαζεβόντανε, μιλύςαν γι' αφτό το ζίτιμα ι δαςκάλι, ι κομςομόλι. Αφτό φένετε περιςότερο στις μεγάλες πόλις. Έρχυντε τα πεδιά για εκδρομί απτο χοριό κε θαβμάζυν, λένε: «Τί απίθαρχα ίνε τα πεδιά-ςας στι Μόςχα. Πιγένυμε, κε μας ρίχνυν πέτρες...»

Ίρθαν μια φορά ςε μένα κάμποςι μιλιτςιονέρι, μυ έλεγαν πόςα πεδιά ςακατέβυντε, χάνυντε, γιατί ςκαλόνυν στα τραμβάια, στ' αφτοκίνιτα. Ιδιέτερα χάνυντε κε ςακατέβυντε πολά αγόρια. Κι' ακύοντάς-τυς, θιμίθικα, πος βρέθικε στα 1918 μπροστά στα μάτια-μυ κάτο απτο τραμβάι ένας τέτιος «κρεμαστίς», ένα πεδάκι 10-12 χρονόν. Κόπικαν τα πόδια-τυ, κι' αφτό ίτανε κςαπλομένο κάτο απτο τραμβάι κι' όλο φόναζε: «Μα-μα! μα-μα!» Μα καμιά μαμά εκί δεν ίτανε, κε τί βοίθια θα τυ έδινε!

Τέτια πράματα μπορί κανίς τόρα να τα δι ςιχνά, κε βέβεα, ι μάνες φοβύντε για τα πεδιά-τυς, πυ κρέμυντε στα τραμβάια, στ' αφτοκίνιτα. Στις ςκολικές ςινεδρίαςες, στις πιονέρικες ςινεδρίαςες τα πεδιά δίνυν ιπόςχεςες να μιν κρέμυντε στα τραμβάια, να μι μαλό-

---

Σινιδιτός—ςοζνάτελνι.
Πιθαρχία—ντιςτςιπλίνα.
Αποτάθικε—ομπρατίλςα.
Συμβύλιο—ςοβιέτ.
Πρόταςι—πρεντλοζζένιε.
Μελετίςυν—ιζυτςίτ.
Σινκέντροςι—ςμπορ.
Τρόφιμος—βοςπίτανικ.
Ανιςιχί—μπεςποκόιτ, βολνύετ.
Διαγογί—ποβεντένιε.
Μερικά—νέκοτοριε.
Φέρυντε—βεντύτ ςεμπιά.
Παράτολμος—οτζάιανιι.
Σκαλόνυν—τςεπλιαιυτςα.
Μαλόνυν—ντερύτςα.

νυν, να φέρυντε όπος πρέπι, μα πολί γλίγορα λιζμονύν τις ιπόσχεςές-τυς.

Εςίς, πεδιά, να καταπιαστίτε μόνα-ςας στα ςοβαρά μ' αφτί τι δυλιά, να λικβιντάρετε αφτί τι δυλιά. Γιατί ςυ κακοφένετε πολί να βλέπις όλα αφτά τα πράματα. Γιατί ςυ κακοφένετε; Γιατί γενικά τα πεδιά-μας, πυ μεγαλόνυν ίνε καλά. Ακύς κανένα κορίτςι ίτε αγόρι, βλέπις τι ςοβαρά ςκέφτυντε για τι ζοί. Πριν απο λίγο κερό ςας έγραφα, ότι πρέπι να φροντίζετε για τυς μικρότερυς αδερφύς κι' αδερφές-ςας. Για απάντιςι πίρα πολές εκατοντάδες γράματα, πολά απ' αφτά ίνε πολί ενδιαφέροντα.

Περιςότερο απ' όλα μυ άρεςε το γράμα ενός αγοριύ απτο Κίροφςκ, μαθιτί τις IV τάκςις. Γράφι, ότι όλο ςκέφτετε, πος να κάνι έτςι, πυ όλα τα πεδιά να μεγαλόνυν ςα γερί, ατςαλομένι αντικατάςταςι τον επαναςτατόν αγονιςτόν. Γράφι κε για τον εαφτό-τυ, δίςκολα ζι, κε νά τι γράφι: «Κάποτες έμπεναν ςτο κεφάλι-μυ άςκιμες ιδέες, ίθελα ν' αρχίςο να κλέφτο απτυς ανθρόπυς. Μα καταπολέμιςα τον εαφτό-μυ. Γιατί αν αρχίςο να κλέφτο, θα ντροπιάςο όλι την ΕΣΣΔ». Νά αφτός μεγαλόνι αλιθινός κομυνιςτίς, με γερί θέλιςι, ςκέφτετε πρότα απ' όλα για την κινί δυλιά, φιλάγι την τιμί τις ΕΣΣΔ. Κε νά, όταν μιλάς με τέτια πεδιά, τόςο ςυ κακοφένετε να βλέπις τυς καβγατζίδες κε κίνυς, πυ κρέμυντε. Δεν μπορύν να γίνυν άνθροπι. Σκέφτυντε να δίκςυν παλικαριά. Κε τί παλικαριά ίνε αφτί;—ίνε μόνο ανοιςία. Παράτολμα κεφάλια ίτανε κι' ανάμεςα ςτυς μπυρζυάδες, κι' ανάμεςα ςτιν κυλακιά, μα μια δυλιά ίνε να ίςε παράτολμο κεφάλι, κι' άλι δυλιά ίνε ι ανδρία, ι προθιμία να δόςις όλες τις δίναμές-ςυ, κι' αν χριάζετε κε τι ζοί-ςυ, για την ιπόθεςι τον εργαζομένον. Για την ανδρία πρέπι νάχις δίναμι τις θέλιςις, αντοχί, να μπορίς να ιπερνικίςις την αδιναμία, μα για να κάνις καμιά ςερπετιά—γι' αφτό δε χριάζετε νάχις μεγάλο μιαλό. Πρέπι

Αλιλοςπρόγνυντε—τολκάιυτςα
Αλάνικι δυλιά—χυλιγάνςτβο.
Γονί—ροντίτελι.
Εκδρομι—εκςκύρςια.
Απιθαρχος—νεντιςτςιπλινίροβανι.
Σακατέβυντε—καλέτζατςα.
Ιδιέτερα—οςόμπενο.
Αγόρι—μάλτζικ.
Θιμιθικα—βςπόμνιλα.
Σιγνά—τζάςτο.
Ιπόςχεςι—ομπεςτζάνιε.
Στα ςοβαρά—βςεριόζ.
Κακοφένετε—ςτανόβιτςα ομπίτνιμ.
Γενικά—β όπςτζεμ.
Φροντίζο—ζαμπότιτςα.
Ενδιαφέροντα—ιντερέςνιε.
'Αρεςε—πονράβιλος.
Σκέφτετε—ντύμαετ.
Γερός—κρέπκιι.
Ατςαλομένος—ζακαλιόνι.
Αντικατάςταςι—ςμένα.
Αγονιςτίς—μπορέτς.
Κάποτες—ινογντά.
Καταπολέμιςα—πομπορόλ.
Θέλιςι—βόλια.
Κινός—όπςτζιι.
Τιμί—τζεςτ.
Ανοιςία—γλύποςτ.
Ανδρία—μύζζεςτβο.
Προθιμία—γοτόβνοςτ.
Ιπόθεςι—ντέλο.
Θέλιςι—βόλια.
Αντοχί—βίντερζκα.
Ιπερνικίςις—πρεοντολέτ.
Αδιναμία—ςλάμποςτ.
Σερπετιά—ςςαλοςτ.

να περιγελάτε τυς καβγατζίδες κ' εκίνυς, πυ κρέμυντε ςτα τραμβάια, κι' όχι να τυς ενθαρίνετε κε να τυς μιμίςτε.

Κε μαζί μ' αφτό πρέπι να κςέρετε να επεκςεργάζεςτε το χαραχτίρα-ςας, να επεκςεργάζεςτε τι θέλιςί-ςας. Πρέπι να μπορίτε να καταπαλέβετε μέςα-ςας το φόβο, τι διςταχτικότιτα, το κύραζμα, το ερέθιζμα. Γιατί; 'Ινε φανερό γιατί. Ο άνθροπος, πυ δεν έχι θέλιςι, ίνε πεχνίδι ςτα χέρια κάθε αγίρτι. Τί αγονιςτίς μπορί να βγι απ' αφτόνα για τιν ιπόθεςι τυ Λένιν—τυ Στάλιν, για τιν ιπόθεςι τυ ςοςιαλιζμύ;

Ιπάρχι μια τέτια παριμία: «Μοναχός-ςυ δεν ίςε πολεμιςτίς ςτον κάμπο». Αφτό ίνε ςοςτό. Πρέπι να δρύμε αποκινύ. Αφτό το κςέρυν καλά ι εργάτες κ' ι εργάτριες. Αποκινύ πάλεβαν ενάντια ςτυς πομέςτζικυς κε καπιταλιςτές κε νίκιςαν. Αποκινύ αναςινκροτύν τιν παλιά ζοί—κ' ι δυλιά πιγένι μπροςτά.

Μα τί ςιμένι να παλέβι κανίς αποκινύ; Αφτό ςιμένι, ότι ο καθένας κάνι όχι έτςι, όπος τυ κατέβι, μα έτςι, όπος ςκέφτικαν αποκινύ, αποφάςιςαν αποκινύ. Για τον κινό αγόνα, για τιν κινί δυλιά χριάζετε μεγάλι οργάνοςι. Χριάζετε ι ςινιδιτί πιθαρχία. Αφτίν πρέπι κανίς να τι διαπεδαγογί μέςα-τυ απτα πεδικά χρόνια. Αφτί χριάζετε όχι μόνο ςτο ςκολιό. Πρέπι κε το λέφτερο κερό να τον περνάτε οργανομένα. 'Ετςι θα ίςτε πιο έφθιμι κε θάχετε περιςότερο όφελος.

Λέφτερος απτα μαθίματα κερός—δε ςιμένι να κςαπλοθί κανίς ανάςκελα κε να φτίνι ςτο ταβάνι. Το λέφτερο απτα μαθίματα κερό δεν πρέπι μόνο να τον χριςιμοπίτε για να διαςκεδάζετε ατέλιοτα, να πιγένετε ςτον κινιματόγραφο κε ςτο θέατρο. Γλίγορα θα το βαρεθίτε, θα το ςιχαθίτε. Πρέπι να μπορίτε να κάνετε πλατιά, ενδιαφέρυςα κινονική δυλιά—τέτια έχι πολί: κε για το πραςίνιζμα τον δρόμον, κε για τον εκςοραϊζμό κ' εκςερεβνιτική δυλιά, πυ κάνυν ι νεαρί νατυραλιςτές, κε πατρονική δυλιά πρέπι να κάνετε, κε

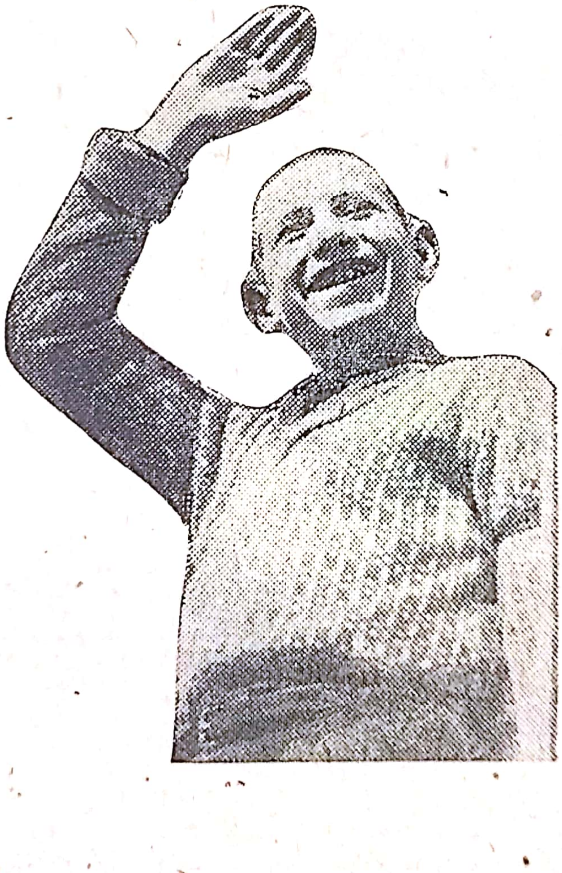
Ενθαρίνετε—ποντζαντόριβατ.
Μιμίςτε—ποντραζζάτ.
Επεκςεργάζεςτε—βιραμπάτιβατ.
Διςταχτικότιτα — νερεςςίτελνοςτ.
Κύραζμα—υςτάλοςτ.
Ερέθιζμα—ραζντραζζίτελνοςτ.
Πεχνίδι—ιγρύςκα.
Αγίρτις—προχοντίμετς.
Ιπάρχι—γεςτ, ςυςτζεςτβύετ.
Παριμία—ποςλόβιτςα.
Πολεμιςτίς—βόιν.
Να δρύμε—ντείςτβοβατ.
Αποκινύ—ςοοπςτζά.
Αναςινκροτύν—περεςτράιβαιυτ
Σιμένι—ζνάτζιτ.
'Οπος τυ κατέβι—κακ γεμύβζτύμαετςα.
Διαπεδαγογί—βοςπίτιβατ.
Λέφτερος—ςβομπόντνιι.
'Εφθιμος—βεςιόλιι.
'Οφελος—πόλζα.
Ανάςκελα—να ςπινέ.
Στεναχόρια—ςκύκα.
Χριςιμοπιίτε—υποτρεμπλιάτ.
Διαςκεδάζετε—ραζβλεκάτςα.
Βαρεθίτε—ναντοιέςτ.
Σιχαθίτε—πριέςτςια.
Πραςίνιζμα—οζελενένιε.
Εκςοραϊζμός — μπλαγουςτρόιςτβο.
Εκςερεβνιτικός—ιςλέντοβατελςκι.
Νεαρός—ιύνιι.
Πατρονικός—ςςέφςκιι.

να διαδίδετε βιβλία κ. τ. λ. κ. τ. λ. Πρέπι μόνο αφτί ι δυλιά να μι γίνετε στις σινεδρίασες, να μιν ίνε «φόρτομα», μα τέτια κινί, κολεχτιβιστικί δυλιά, που προσελκίι, που οργανόνι.

Να διναμόνετε, πεδιά, την πιονέρικι οργάνοσι, τις πεδικές εθελοντικές οργάνοσες, να προσελκίετε όλα τα πεδιά στιν οργάνοσι —αφτός ίνε ο δρόμος για να κσεκάνυμε την απιθαρχία, την παραλισία, τ' ανόιτα καμόματα.

Στιν οργάνοσι ίνε ι δίναμι. Στον αγόνα για το έργο του Λένιν—του Στάλιν να ίστε έτιμι!

Διαδίδο—ρασπροστρανιάτ.
Προσελκίι—πριβλεκάετ.
Εθελοντικός—ντομπροβόλνιι.
Απιθαρχία—νεντιστσιπλινίροβανοστ.
Κσεκάνυμε—ιζζίτ.
Παραλισία—ρασπùστζενοστ.
Καμόματα—βίχοντκι.

I ΣΟΒΙΕΤΙΚΙ ΕΝΟΣΙ

Αν μπορύσαμε να ςικοθύμε με το ςτρατόςτατο τόσο απςιλά, όςτε να κιτάκςυμε με μια ματιά όλι τι Σοβιετικί 'Ενοσι, θα βλέπαμε, ότι τιν τριγιρίζυν δεκατρία κράτι. Διτικά ι Φινλανδία, ι Εςτονία, ι Λετονία, ι Πολονία, ι Ρυμανία. Στο νότο ι Τυρκία, ι Περςία κε το Αφγανιςτάν. Εδό ιπάρχι ένα βυνό, όπυ βρίςκυντε τρία ςίνορα: τις ΕΣΣΔ, τυ Αφγανιςτάν κε τις Ινδίας. Παραπέρα ςτ' ανατολικά ίνε το Κινέζικο Τυρκεςτάν, όπυ ι γενεράλι πολεμύν όλο τον κερό για τιν εκςυςία, ίςτερα έρχετε ι Τανύ-Τυβά κ' ι ανεκςάρτιτι Μονκολία. Κε, τέλος, ςτι Μακρινί Ανατολί ίνε ι Μαντζυρία, όπυ κάνι το νικοκίρι ι Γιαπονία, κ' ι ίδια ι Γιαπονία (ςτι Σαχαλίνι, όπυ το μιςό νιςί ανίκι ςτι Γιαπονία). Στα βοριο-ανατολικά μόνο ο Βερίνκιος πορθμός χορίζι τιν ΕΣΣΔ απτις Ενομένες Πολιτίες τις Αμερικίς. Κε ςτο βορά τα ςίνορά-μας τελιόνυν εκί, όπυ μπορί να χτιςτί ςπίτι, πυ κ' ι τέςερις τίχι-τυ θα κιτάζυνε ςτο νότο. Μα πύ μπορί να χτιςτί ένα τέτιο ςπίτι;

Βέβεα, ςτο Βόριο πόλο. Απ' αφτόνα πιγένυν προς το νότο διο γραμές, πυ έρχυντε ςτο ακροτίριο Ντέζζνεφ (ι πιο ανατολικί άκρι τις ΕΣΣΔ). 'Ολα όςα βρίςκυντε ανάμεςά-τυς: ι θάλαςες, τα νιςιά, ι άςπρες αρκύδες, ι φόκες, τα θαλαςινά άλογα (μορζζί), τα ψάρια—όλα αφτά ανίκυν ςτιν ΕΣΣΔ.

Αν όλι ι κάτικι τις ΕΣΣΔ θα ςτεκόντανε ςε μια γραμί, τότε για να περάςι κανίς αφτί τι γραμί, κάνοντας από 30 χιλιόμετρα τι μέρα, θ' ανανκαζότανε να περπατάι πάνοκάτο έκςι χρόνια κε να πάι εφτά φορές απτο Βλαδιβοςτόκ ος το Μινςκ.

Ι ΕΣΣΔ κατέχι ςτον πλιθιςμό τιν τρίτι θέςι ςτον κόςμο, ςτι γλιγοράδα τυ περιςέματος τυ πλιθιςμύ — τιν πρότι. Στα 1920 ίχε το όλο $131^1/_2$ εκατομ. πλιθιςμό, κ' ίςτερα από 13 χρόνια ίχε πια 168 εκατομίρια. Τόρα ο πλιθιςμός τις ΕΣΣΔ περιςέβι κάθε χρόνο ςχεδόν κατά τρία εκατομίρια. Σε καμιά χόρα ο πλιθιςμός δεν περιςέβι τόςο γλίγορα.

I ΓΕΟΓΡΑΦΙΑ ΑΛΑΖΙ

Ο πιο μακρίς ποταμός τις ΕΣΣΔ ίνε ο 'Οβις (4347 χιλιόμετρα). Το πιο απςιλό βυνό τις ΕΣΣΔ ινε το βυνό τυ Στάλιν ςτι Μεςέα Αςία. Ι κοριφί-τυ ίνε 7475 μέτρα πιο απςιλά απτιν επιφάνια τις θάλαςας.

Ι πιο μεγάλι κε βαθιά λίμνι με γλικό νερό ίνε ι Βαικάλι. Το βάθος-τις ίνε ενάμιςι χιλιόμετρο.

Το πιο κρίο μέρος τις γις—«Ο πόλος τυ κρίυ»—βρίςκετε ςτο Βερχογιάνςκ. Εκί ίνε ι πιο χαμιλί θερμοκραςία—69,8°.

Στιν τςαρικί Ροςία τα πεδιά μάθεναν πάντα τι γεογραφία απτο ίδιο βιβλίο. Περνύςανε δέκα—δεκαπέντε χρόνια, κε δεν άλαζαν ςχεδόν τίποτα μέςα ς' αφτό το βιβλίο, γιατί κε ςτι χόρα ςχεδόν τίποτα δεν άλαζε.

Σ' εμάς ίςτερα από ένα—διο χρόνια, πυ ι τιπογραφικί μιχανί βγάζι το βιβλίο, πρέπι πια να βάλυμε άλες πλιροφορίες. Τόςο γλίγορα ι μπολςεβίκι αλάζυν τι γεογραφία τις χόρας.

Τριγιρίζυν—οκρυζζάιυτ.
Διτικά—να ζάπαντε.
Λετονία—Λάτβια.
Νότος—γιυγ.
Σίνορα—γρανίτςι.
Ανατολικά—να βοςτόκε.
Ανεκςάρτιτι—νιεζαβίςιμαγια.
Ι ίδια ςαμά.
Νιςί—όςτροβ.
Ανίκι—πρινατλεζζίτ.
Πορθμός—προλίβ.
Ενομ. Πολιτίες—Σοεντ. Στάτι.
Βοράς—ςέβερ.
Ακροτίριο—μις.
Φόκες—τιυλένι.
Κάτικι—ζζίτελι.
Κατέχι—ζανιμάετ.
Πλιθιςμός—ναςελένιε.
Θέςι—μέςτο.
Σχεδόν—ποτζτί.
Επιφάνια—ποβέρχνοςτ.
Λίμνι—όζερο.
Θερμοκραςία—τεμπερατύρα.
Αλάζο—μενιάτ.

Ακόμα πριν από λίγα χρόνια τα πεδιά μάθεναν, ότι στιν έριμο Καρα-Κυμ πεθένι κάθε ζοντανό πράμα, εκσόν απτις γυστερίτσες κε τα φίδια. Μα τόρα μέςα στιν καρδιά τις ερίμυ ίνε μια πόλι, έχι κινιματόγραφο, κε κυβαλύν εκί τα φιλμ με τ' αεροπλάνα.

Τι Μόςχα τι λογάριαζαν πάντα πόλι τις κςιράς. Μα ίςτερα απ'ένα χρόνο θα γίνι μεγάλο πόρτο κε θα πιγένυν εκί ακόμα κε θαλαςινά βαπόρια.

Ι μπολςεβίκι ενόνυν τέςερις θάλαςες με κανάλια: τιν 'Αςπρι, τι Βαλτικί, τι Μάβρι, τιν Καςπία.

Σ' όλο το βόριο τμίμα τις ΕΣΣΔ γιρίζυν δεκάδες χιλιάδες λαφοτρόφι. 'Αμα φάνε τα λάφια όλι τι μύςκυλι, ι λαφοτρόφι πιγένυν παραπέρα κ' ίςτερα από κάμποςα χρόνια έρχυντε πάλι στυς παλιύς τόπυς.

'Ενας λαφοτρόφος-νέντςος γίριζε ίςτερα από τέςερα χρόνια στον παλιό βοςκότοπο, ςιμά στι λίμνι Μπυντιάβρ στα βυνά του Χιμπιν. 'Αμα πέραςε το βυνό, έπεςε κάτο, ςαςτιζμένος απτο ανίδοτο θέαμα. Μπροστά-τυ ίτανε μια πόλι με χιλιάδες πλιθιζμό, με μπόλικο ιλεχτρικό φος, εκί όπυ πριν από τέςερα χρόνια ίτανε βοςκότοπος. 'Ιτανε το Χιμπινογόρςκ, πυ τόρα λέγετε Κίροφςκ. Τόρα το Κιροφςκ έχι πια 40 χιλιάδες πλιθιζμό.

Στο γράμα, πυ έςτιλαν στο ςιν. Στάλιν ι αεροπόρι-ίροες τις Σοβιετικίς 'Ενοςις, έγραφαν, ότι κάποτε δε γνορίζυν τον τόπο, απ' όπυ πετύςαν πριν από τρία-τέςερα χρόνια.

Τα περιςότερα κενύργια εργοςτάςια, ι πόλις, ι ςιδερόδρομι χτίζυντε εκί, όπυ ι κάτικι ςιχνά δεν ίκςεραν ύτε αφτά τα ονόματα,— στις άκρες τις ΕΣΣΔ.

Ι ΕΣΣΔ ίνε χέρα όπυ ζυν πολί διάφορι λαί. Ι επιςτίμονες δεν μπορύςαν πολί κερό να μάθυν, πόςι λαί ίνε στιν ΕΣΣΔ. Μόνο πριν από λίγο κερό ι Ακαδιμία τον επιςτιμόν καθόριςε, ότι στιν ΕΣΣΔ ζύνε 156 λαί. Μα κι' αφτός ο αριθμός δεν ίνε ολότελα ακριβίς, κ' ι επιςτίμονες αποφαςίςανε να μαζεφτύν ακόμα μια φορά για ακριβί εκςέταςι.

Δεν ίνε τόςο έφκολο να μετριθύν όλι ι λαί. Ιπάρχυν τέτιι λαί, πυ έχυν το όλο λίγες δεκάδες ανθρόπυς.

Στιν τςαρικί εποχί ο κατάλογος τον λαόν, πυ ζύςανε στι Ροςία, γλίγορα λιγόςτεβε. Γιατί; Νά ι ςίντομι ιςτορία τον τυνγύςον.

Πριν από χίλια διακόςια χρόνια ι τυνγύςι ίδριςαν στι Μακρινί Ανατολί το ιςχιρό κράτος Μποχάι. 'Ιτανε μια πολιτιζμένι χόρα, κε τα ερίπια τον πολιάριθμον πόλεόν-τις κε τον δρόμον ανάμεςά-τυς διατιρίθικαν ος τον κερό-μας. Το κράτος τον τυνγύςον ίτανε πολί σταθερό. Εκατό χρόνια πολεμύςανε μαζί-το ι φιλοπόλεμι κιντάνι, ίςτερα το κατάςτρεψε ο κςακυζμένος καταχτιτίς Τζινγίςχαν, μα ι τυνγύςι κςακολυθύςαν να κατικύνε στον ίδιο τόπο.

Μά να πριν από τριακόςια χρόνια ίρθανε στι Μακρινί Ανατολί ι ρύςι καζάκι Πογιάρκοφ κε Χαμπάροφ με το στρατό-τυς. Σα ςίφυνας πέραςαν ι καζάκι απτα τυνγύςικα χοριά, τυς έβαζαν να πλιρόνυν βαριύς φόρυς, τυς λίςτεβαν, τυς ςκότοναν.

Δε βάςτακςαν ι τυνγύςι στο καζάκικο λίςτεμα: ςικόθικαν απτυς τόπυς, όπυ κατικύςαν εκατοντάδες χρόνια, κ' έφιγαν πέρα απτον ποταμό Αμύρ, στιν Κίνα. Κ' ι καζάκι απέμιναν μόνι-τυς, κε πολί πέθαναν απτιν πίνα, γιατί ζύςαν από κίνα πυ λίςτεβαν απτυς τυνγύςυς.

Πλιροφορίες — ςβέντενια.
'Εριμος — πυςτίνια.
Γυςτερίτςα — γιάςτζεριτςα.
Θιάφι — ςέρα.
Κςιρά — ςυχοπύτιε.
Τμίμα — τζαςτ.
Λαφοτρόφος — ολενεβόντ.
Λάφι — ολέν.
Μύςκυλι — μοχ.
Βοςκότοπος — πάςτμπιςτζε.
Σαςτιζμένος — ποτριαςόνι.
Ανίδοτος — νιεβίντανι
Θέαμα — ζρέλιςτζε.
'Ιροες — γερόι.
Κάποτε — ινογντά.
Σιχνά — τζάςτο.
Διάφορι — ράζνιε.
Επιςτίμονες — υτζόνιε.
Λαί — ναρόντι.
Επιςτίμι — ναύκα.
Καθόριςε — υςτανοβίλα.
Ακριβίς — τότζνιι.
Εκςέταςι — προβέρκα.
Κατάλογος — ςπίςοκ.
Σίντομος — κρατκιι.
'Ιδριςαν — οςνοβάλι.
Ιςχιρός — μογύτζιι.
Πολιτιζμένος — κυλτύρνιι.
Ερίπια — ραζβάλινι.
Πολιάριθμος — μνογοτζίςλενι.
Διατιρίθικαν — ςογρανίλις
Σταθερός — υςτόιτζιβι.
Φιλοπόλεμι — βοίνςτβενιε.
Κατάςτρεψε — ραζορίλ.
Κςακυζμένος — ζναμενίτιι.
Καταχτιτίς — ζαβοεβάτελ.
Κςακολυθό — προντολζζάτ.
Κατικό — ζζιτ.
Σίφυνας — υραγάν.
Φόρος — ναλόγ, νταν.

'Ενα μèρος απτις τυνγύσικες φιλές κατικύςε βοριότερα. Μα κ' εκί πίγανε ι καζάκικι αταμάνι για να λιςτέπςυν γυναρικά.

Ι τυνγύςι έφιγαν ςτιν απέραςτι ταιγά. Μα κ' εκί έφταςαν ι ρύςι έμπορι κ' ι κυλάκι. Πότιζαν τυς τυνγύςυς βότκα, έπερναν για το τίποτα τα γυναρικά απτυς μεθιζμένυς κινιγύς. Ι απελπιζμένι τυνγύςι έκαπςαν τιν ταιγά ςιμά ςτον ποταμό Ανκαρά, νομίζοντας, ότι ι έμπορι δε θα περάςυν απτον καμένο τόπο.

Μα το λίςτεμα τον τυνγύςον έδινε πολί μεγάλα κέρδι—κ' ι έμπορι περνύςαν κι' απτον καμένο τόπο. Ι τυνγύςι έφιγαν ακόμα πιο μακριά ςτο βορά.

Απτο ιςχιρὸ κράτος Μποχάι απέμιναν μόνο 4 ½ χιλιάδες τυνγύςι—εβένκι. Μα τόρα ι εβένκι αναγενιύντε. Πριν από λίγο κερό εκλέκςανε τα ςοβιέτ-τυς. Τα περιςότερα ςοβιὲτ πιγένυν μαζί με τα λάφια από ένα τόπο ςε άλο. Στιν ταιγά κε ςτιν τύντρα πίγαν απεςταλμὲνι τις ςοβιετικίς εκςυςίας για να φονάκςυν τυς εβένκυς ςτιν εκλογικί ςινεδρίαςι.

Ι ΔΥΛΙΑ ΤΟΝ ΣΟΒΙΕΤ

Από πολί πρoὶ ςιμά ςτα ςπιτάκια τις κυλτμπάζας μαζέφτικαν εκατοντάδες αμακςάκια με λάφια. Τυ κάκυ ι κυλάκι φοβέριζαν, ότι όπιος πάι ςτις εκλογές, θα τυ πàρυν τ' άλογα. Ι εβένκι àκυςαν τιν έκθεςι για τι δυλιά τυ ςοβιέτ. Ο ομιλιτίς έλεγε, ότι ςτα 1932 ίχανε 2 ςκολιά, κε τόρα 10, ότι χτίςτικε νοςοκομίο, κ' ι γιατρί πιγένυνε ςτις καλίβες, ότι οργανόθικαν τα πρότα αρτέλια τον κινιγόν κ' ι κοοπερατίβα, ότι έκςι εβένκι πίγανε να ςπυδàςυνε ςτο Λενινγράντ, ότι ι βοιθί τυ γιατρύ (φελτςςερά) με τα μπολιάζματά-τυς ςταμάτιςαν το πςόφιμα τυ κιριότερυ πλύτυ τον εβένκον—τυ κοπαδιύ τον λαφιόν, κε για πολά άλα έλεγε.

'Ιςτερα άρχιςαν να μιλύν ι εβὲνκι.

— Το ςκολιό ίνε καλό, —έλεγε ένας απ' αφτύς.—Μα γιατί δε μαθένι τα πεδιάμας κινίγι;

Ο δάςκαλος κςίγιςε, ότι τόρα ςτο ςκολιό οργανόθικε κινιγετικός όμιλος κε τα πεδιά μαθένυν να κςεχορίζυν τ' αχνάρια τον θεριόν, να τα βρίςκυν, να ςτίνυν παγίδες, μαθένυν τα ςινίθια τον θεριόν κε τον πυλιόν.

— Πρὲπι ν' αγονιςτύμε πιο διvατά με τυς κυλάκυς, να τυς απαγορέπςυμε να πέρνυν «πςιχογιύς» (έτςι λέγυντε ι μικρί μπατράκι, πυ τυς πέρνυν ι κυλάκι ςτιν ικογένιά-τυς κε τυς βάζυν να δυλέβυνε για το φαγί κε τα ρύχα, τυς τρέφυν μ' αποφάγια κε τυς ντίνυνε μ' αποφόρια),—ίπε ένας άλος εβένκος.

'Ιςτερα απτις εκλογές τον καλίτερον κινιγόν ςτο ςοβιέτ ι πιονὲρι τις κυλτμπάζας έπεκςαν ένα θεατρικό έργο (πιὲςα).

Ι εβένκι έζιςαν ος τον κερὸ τις ςοβιετικίς εκςυςίας κε τόρα ακμάζυν, μα πολί λαί χάθικαν ολότελα. 'Ετςι χàθικε ο ιςχιρός λαός ομότζι, για τον οπίο ι χρονογραφίες έλεγαν:

«Στιν Κολίμα ίνε περιςότερες ομότζικες...φοτιές, παρά άςτρα ςτον υρανό». Ι τελεφτέα φιλί τον ομότζον έφιγε πριν κάμποςες εκατοντάδες χρόνια ςτο βορά πάνο απτον πάγο κε χάθικε. Χάθικαν ι ιτελάγι, πυ ìτανε

Λίςτεβαν—γραμπιλι.
Μέρος—τζαςτ, υτζάςτιε, μέςτο.
Γυναρικά—πυςςνίνα.
'Εμπορι—κυπτςί.
Για το τίποτα—ζα μπεςτςένοκ.
Κινιγός ογότνικ.
Απελπιζμένος—οτζάιαβςςιιςια
'Εφταςαν—ντομπραλίς.
Κέρδι—πρίμπιλι, μπαριςςί.

Αναγενιύντε—βοζροζζντάιρτςα.
Εκλέκςανε—βίμπραλι.
Απεςταλμένι—πόςλαντςι.
Εκλογικός—περεβίμπορνιι.
Τυ κάκυ—ναπράςνο.
'Εκθεςι—ντοκλάντ.
Νοςοκομίο—μπολνίτςα.
Κινιγός—ογότνικ.
Σπυδάζο—υτζίτςα.

Μπόλιαζμα—πριβίβκα.
Κιριότερος γλάβνιι.
Κςίγιςε—ομπιαςνίλ.
'Ομιλος—κρυζζόκ.
Θεριό—ζβερ.
Στίνο—ςταβιτ.
Παγίδα—λοβύςκα.
Σινήθια—πριβίτζκι.

Απαγορέβο—ζαπρεςτζάτ.
Ικογένια—ςεμιά.
Τρέφο—κορμίτ.
Ντίνο—οντεβάτ.
Αποφόρια—ομπνόςκι.
Ακμάζυν—ραςτςβετάιυτ.
Χρονογραφίες—λέτοπιςι.
Φιλί—πλέμια.

τόςι, όςτε, όταν μαζέφτικαν μια φορά στο πανιγίρι, πυ οργάνοσαν πάνο σε μια λίμνι με πάγο μισό μέτρο, ο πάγος έςκασε, κε πολί χάθικαν.

Δεν κςέρυμε, αν ιπάρχυν ι κίλι κε όλγι, απτυς οπίυς έμιναν μόνο λίγες λέκςες απτι γλόςα-τυς κε τα ονόματα τον γενόν.

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΓΑΛΟΣΕ

Ι ςοβιετικί εκςυςία γίριςε στι ζοί δεκάδες λαύς, μεγάλοςε τον κατάλογο τον εθνικοτίτον. 'Ετςι εμφανίςτικε ο λαός υντεγέιτςι. Πριν απτιν επανάσταςι ύτε τυς λογάριαζαν για κςεχοριστό λαό κε πολί γλίγορα χανόντανε. Αν δε θα ίτανε ι επανάσταςι, τόρα θα κςέχαμε για τυς υντεγέιτςυς τόςα, όςα κςέρυμε για τυς κίλυς κε όλγυς.

Ι λαί, πυ ίχανε το όλο δεκάδες ανθρόπυς, όπος για παράδιγμα ο μιςτιριόδικος λαός άινι στι Σαχαλίνι, τόρα γλίγορα πλιθένυν. Κ' ι επιςτίμονες λογαριάζυν τυς άινυς για μιςτιριόδικο λαό, γιατί δεν μπορύν να μάθυν από πύ κατάγυντε: ανάμεσα στις άτριχες φιλές τις μονκολικίς ράτςας ζύνε ι μαλιαρί άινι, πυ μιάζυν πολί με τυς ανθρόπυς τις άςπρις ράτςας.

'Ιςτερα από διο χρόνια όλα τα πεδιά τυ βορά θα μαθένυνε στα ςκολιά. Τόρα μόνο στα 53 ςκολιά τις Καμτζάτκας μαθένυν 1500 πεδιά κοριάκον, τζυκτζί, ιτελμένον, αλεύτον κε λαμύτον.

Μα πολί απ' αφτύς τυς λαύς γιρίζυν με τα κοπάδια-τυς στιν τύντρα, πιγένυν από ένα τόπο σε άλο. Κε μαζί-τυς πιγένυν κε τα ςκολιά, τα τζαντίρια, κε τ' αναγνοςτίρια, ι κόκινες γιύρτες, ίτε γιαράνκες με τον κινιματόγραφο, το ράδιο, το βοιθό τυ γιατρύ, το μικρό φαρμακίο. Μπορί κανίς να ςιναντίςι κε δαςκάλυς, πυ πιγένυνε με τα λάφια ίτε με τα ςκιλιά από ένα τόπο σε άλο, διδάςκυν τα πεδιά κε τα δινυνε μαθίματα για κάμποςες μέρες.

Παραπάνο από ςαράντα λαί πίραν τα γράματά-τυς. Γι' αφτύς τιπόνυν εκατοντάδες χιλιάδες βιβλία.

Στο μικρό Νταγεστάν, στον Κάφκαςο, κατικύν παραπάνο από 40 λαί κε φιλές. Εκί ιπάρχυν τέτιι τόπι, πυ, περνόντας απτι μια κιλάδα στιν άλι, πέφτις σε ολότελα άλο λαό. Εκί δίπλα βρίςκυντε δεκάδες αύλ κε στο καθένα ζι κε μια φιλί.

Κε αν πριν απτιν επανάςταςι όλες ι φιλές εχτρεβόντανε ι μια τιν άλι κ' ίτανε επικίντινο για τον ταξιδιότι να περάςι απτο δρόμο, πυ πιγένι απτο ένα αύλ στο άλο, τόρα το Νταγεστάν ίνε μια απτις πιο πολιτιζμένες γονιές τυ Κάφκαςυ, όπυ όλα τα πεδιά μαθένυνε στις μιτρικές-τυς γλόςες κι' όπυ λιζμονύνε για πάντα τι φιλετικί έχτρα.

Ι ςοβιετικί εκςυςία κε το κομυνιςτικό κόμα βοιθύν όλυς τυς λαύς, απτυς πιο μικρύς ος τυς πιο πολιάριθμυς, να πάνε στο ςοςιαλιζμό, στιν εφτιχιζμένι ζοί. Ι πιο προτοπόρι κι' αναπτιγμένι λαί βοιθύν τυς καθιςτεριμένυς κι' αδίνατυς. Ι ςοβιετικί κονςτιτύτςια φροντίζι να πέρνι μέρος κι' ο πιο μικρός λαός στι διίκιςι όχι μόνο εκίνυ τυ τμίματος τις μεγάλις-μας πατρίδας, όπυ κατικί, μα κι' όλις τις ΕΣΣΔ. Νά γιατί ι ΚΕΕ (ЦИК) τις ΕΣΣΔ ίνε χοριζμένι σε διο μέρι: στο Ενοτικό ςοβιέτ κε το Σιμβύλιο τον εθνικοτίτον, όπυ ίνε ι αντιπρόςοπι όλον τον ενοτικόν κι' αφτόνομον διμοκρατιόν.

Γένος—ροντ.
Εμφανίςτικε—ποιαβίλςα.
Μιςτιριόδικος—ταίνςτβενιι.
Κατάγυντε—προιςχόντιατ.
'Ατριχος—μπεςβολόςιι.
Αναγνοςτίριο—τζιτάλνια.
Φαρμακίο—απτέκα.
Σιναντίςι—βςτρέτιτ.
Τιπόνυν—πετζάταιυτ.
Κιλάδα—ντολίνα.
Δίπλα—ριάντομ.
Εχτρεβόντανε—βραζζντοβάλι.
Επικίντινο—οπάςνο.
Ταξιδιότις—πύτνικ.
Γονιά—υγολόκ, ύγολ.
Φιλετικός—πλεμενόι.
'Εχτρα—βραζζντά.
Εφτιχιζμένος—στζαςτλίβιι.
Προτοπόρος—περεντοβόι.
Καθιςτεριμένος—οτςτάλιι.
Φροντίζι—ζαμπότιτςα.
Διίκιςι—υπραβλένιε.
Σιμβύλιο—ςοβιέτ.

ΤΑ ΠΑΡΑΣΙΜΑ ΤΙΣ ΣΟΒΙΕΤΙΚΙΣ ΕΝΟΣΙΣ

Στις 16 τυ Σεπτέβρι 1918 ι σοβιετικί κιβέρνισι αποφάσισε:

«Να βραβέβυντε με το παράσιμο τις Κόκινις Σιμέας ι πολεμιστές τυ Κόκινυ στρατύ, πυ θα δίκσυν ιδιέτερι γενεότιτα κι' ανδρία στις πολεμικές επιχίρισες».

Ι Κεντρικί εχτελεστικί επιτροπί έδοσε το πρότο παράσιμο τις Κόκινις σιμέας στο δοκσαζμένο κομαντίρο τον παρτιζάνον τυ Υράλ, στο σίντροφο Μπλιύχερ.

Το παράσιμο τις Κόκινις Σιμέας ίνε μαχιτικό βραβίο για τυς γενέυς. Το Σοβιέτ τυ Λενινγράντ βραβέφτικε μ' αφτό το παράσιμο για τι νίκι ενάντια στο γενεράλο Γιυντένιτς. Το Τσαρίτσιν, πυ απέκρυσε παλικαρίσια τα σιντάγματα τον μπελογβαρντέιτσον, πίρε το παράσιμο τις Κόκινις Σιμέας κε το όνομα τυ σιντρόφυ Στάλιν. Τόρα το Τσαρίτσιν ονομάζετε Σταλινγράντ.

Το καταδρομικό «Αβρόρα», στρατιοτικά σχολιά, πόλις, κε κάμποσες χιλιάδες πολεμιστές κε κομαντίρι τυ Κόκινυ στρατύ βραβέφτικαν με το παράσιμο τις Κόκινις Σιμέας.

Τέλιοσε ο εμφίλιος πόλεμος, κε το όγδοο Πανροσικό σινέδριο τον σοβιέτ το Δεκέβρι τυ 1920 ενκαθίδρισε το παράσιμο τις Εργατικίς Κόκινις Σιμέας.

Το σινέδριο ίπε, ότι αφτό γίνετε «για να διακριθύν μπροστά σ' όλι τι Διμοκρατία τον Σοβιέτ εκίνι ι πολίτες, πυ έδικσαν ιδιέτερι αφτοθισία, προτοβυλία, εργατικότιτα κι' οργανοτικότιτα στι λίσι τον ικονομικόν προβλιμάτον».

Το πρότο παράσιμο τις Εργατικίς Κόκινις Σιμέας το πίρε το εργοστάσιο όπλον στιν Τύλα. Στον κερό τυ εμφίλιυ πολέμυ ι εργάτες τις Τύλας πινύσαν, πάγοναν, δεν ίχαν κσίλα, πίγεναν να δυλέπσυν κσεσκιζμένι, μα κάθε μέρα το εργοστάσιο έστελνε στο μέτοπο όλι τιν ποσότιτα τον όπλον, πυ τυ παράνκελναν. Δεν ίτανε μέρα, πυ να μιν εχτελέσι το εργοστάσιο το πλάνο-τυ, κι' ο Κόκινος στρατός έπερνε τα όπλα, πυ χριαζότανε. Αφτό ίνε μια τεράστια εκδύλεπσι τον εργατόν τυ εργοστάσιυ όπλον τις Τύλας.

Το παράσιμο τις Εργατικίς Κόκινις Σιμέας το φορί ο ινζζενιέρος Γράφτιο, ο χτίστις τυ Βολχοφστρόι, τυ πρότυ ιδροιλεχτρικύ σταθμύ-μας.

Ι σιμπιριακόφτσι μ' επικεφαλίς τον προφέσορα Σσμιτ κε τον καπετάνιο Βορόνιν πέρασαν από έκσι πολικές θάλασες. Στον αγόνα με τυς πάγυς το παγοθραφστικό «Σιμπιριακόφ» έχασε τον έλικά-τυ. Ι σιμπιριακόφτσι πίγεναν με πανιά, πυ έραπσαν μόνι-τυς από σακιά κε χοντρόπανα, τραβύσαν το βαπόρι-τυς με σκινιά απτον ένα πάγο στον άλο, κε πρότι φορά πέρασαν σ' ένα καλοκέρι το Μεγάλο Βόριο θαλασινό δρόμο. 'Ολι ι σιμπιριακόφτσι βραβέφτικαν με το παράσιμο τις Εργατικίς Κόκινις Σιμέας.

Ι καλίτερι μιναδόρι, τορναδόρι, κλιδαράδες, ινζζενιέρι, τεχνικί, επιστίμονες, χτίστες βραβέφτικαν με το παράσιμο τις Εργατικίς Κόκινις Σιμέας.

Στις 6 τυ Απρίλι 1930 ι κιβέρνισι ενκαθίδρισε ακόμα διο παράσιμα: τυ Κόκινυ 'Αστρυ κε τυ Λένιν. Το παράσιμο τυ Κόκινυ 'Αστρυ ίνε για κίνυς, πυ κάνυν ακλόνιτα τα σίνορά-μας με τι δυλιά, τις γνόσες κε τι

Παράσιμο—όρντεν.
Βραβίο—ναγράντα.
Πολεμιστές—μποιτσί.
Ιδιέτερος—οσόμπιι.
Γενεότιτα—χράμπροστ.
Ανδρία—μύζζεστβο.
Επιχίρισι—οπεράτσια.
Δοκσαζμένος—σλάβνιι.
Μαχιτικός—μποιεβόι.
Απέκρυσε—οτμπιβαλ.

Σίνταγμα—πολκ.
Καταδρομικό—κρέισερ.
Εμφίλιος πόλεμος—γραζζτ. βοινά.
Ενκαθίδρισε—υστανοβίλ.
Διακρίνο—οτλιτζάτ.
Πολίτες—γράζζτανε.
Αφτοθισία—σαμοοτβέρζζενοστ.
Προτοβυλία—ινιτσιατίβα.
Εργατικότιτα—τρυντολιύμπιε.

'Εστελνε—ποσιλάλ.
Μέτοπο—φροντ.
Ποσότιτα—κολίτζεστβο.
Παρανκελναν—ζακάζιβαλι.
Εκδύλεπσι—ζασλύγα.
Πολικός—πολιάρνιι.
Παγοθραφστικό—λιοντοκόλ.
'Ελικας—βιντ.
Πανιά—παρυσα.

Βαπόρι—παροχόντ.
Βόριος—σέβερνιι.
Μιναδόρι—σαχτιόρι.
Τορναδόρι—τοκαρια.
Κλιδαράδες—σλεσαρια.
Επιστίμονες—υτζόνιε.
Αχλόνιτα—νεποκολεμπίμιε.
Σίνορα—γρανίτσι.
'Αμινα—ομπορόνα.

γενεότιτά-τυς,—για κίνυς, πυ βοιθύν να διναμόςυμε τιν άμινα τις χόρας-μας.

'Οταν ι ασπροκινέζι μπαντίτες έκαναν επίθεςι ενάντιά-μας, ι Ιδιέτερι στρατιά τις Μακρινίς Ανατολίς στάθικε ςα ςιδερένιο τίχος στα ςοβιετικά ςίνορα. Ι πολεμιστές-τις έδοςαν καταστρεφτικό χτίπιμα στυς άςπρυς μπαντίτες. Κε το πρότο παράςιμο τυ Κόκινυ 'Αστρυ το πίρε ο κομαντίρος τις στρατιάς τις Μακρινίς Ανατολίς, ο πρόιν κλιδαράς-παρτιζάνος τυ Υράλ, ο ςίντροφος Μπλιύχερ. Εκςακόςιι πολεμιστές-ίροες απτι στρατιά τις Μακρινίς Ανατολίς βραβέφτικαν με παράςιμα τυ Κόκινυ 'Αστρυ κε τις Κόκινις Σιμέας.

'Ολι ι τζελιύςκιντςι βραβέφτικαν με το παράςιμο τυ Κόκινυ 'Αστρυ.

Ταφτόχρονα με το παράςιμο τυ Κόκινυ 'Αστρυ ενκαθιδρίθικε κε το ανότατο βραβίο στιν 'Ενοςι—το παράςιμο τυ Λένιν.

Το πρότο παράςιμο τυ Λένιν το πίρε ι εφιμερίδα «Κομςομόλςκαγια Πράβντα».

«Με όλι τι δυλιά-τις ι «Κομςομόλςκαγια Πράβντα» διαπεδαγόγιςε τις μάζες τον νέον ςοβιετικόν χτιστόν, τυς πλύτιζε με πίρα κε γνόςες, ατςάλονε απ' αφτύς σταθερύς αγονιστές για το ςοςιαλιζμό»,—έτςι ίτανε γραμένο στιν απόφαςι τις κιβέρνιςις.

Με το παράςιμο τυ Λένιν βραβέβυν τυς καλίτερυς ανθρόπυς τις πατρίδας-μας. Αφτό το πίραν ι αεροπόρι-ίροες τις Σοβιετικίς 'Ενοςις, πυ γλίτοςαν τυς τζελιύςκιντςυς. Παράςιμο τυ Λένιν έχυν ι ς. ς. Βοροςςίλοφ, Μπυντιόνι, ο 'Οτο Ιύλιεβιτζ Σςμιτ, ο καπετάνιος Βορόνιν, ο καλίτερος μιναδόρος Ιζότοφ, ι καλίτερι ινζζενιέρι, ι καλίτερι υντάρνικι. Παράςιμο τυ Λένιν κε τις Κόκινις Σιμέας ίχε κι' ο ςιν. Κίροφ, πυ τον. ςκότοςαν ι εχτρί τις εργατικίς τάκςις.

Το ςοβιετικό κράτος έδοςε στυς παραςιμοφοριμένυς διάφορα δικεόματα.

Ο παραςιμοφοριμένος πρέπι πάντα να φορί το παράςιμο. Μα αν ο παραςιμοφοριμένος παραβιάςι τυς νόμυς τις Σοβιετικίς 'Ενοςις κε φιλακιστί, τότε ίνε ιποχρεομένος να βγάλι το παράςιμο. Ο παραςιμοφοριμένος πρέπι να ίνε πάντα παράδιγμα για όλυς τυς άλυς πολίτες.

Επίθεςι—ναςτυπλένιε.
Μακρινί Ανατολί—Νταλ. Βοςτόκ.
Τίχος—στενά.
Καταστρεφτικό—ςοκρυςςάιυςτζι.
Πρόιν—μπίβςςιι.
Ταφτόχρονα—οτνοβρέμενο.
Ανότατος—βίςςιι.
Πλύτιζε—ομπογαστζάλα.
Πίρα—όπιτ.
Ατςάλονε—ζακάλιβαλα.
Σταθερός—στόικιι.
'Ιροες—γερόι.
Παραςιμοφοριμένος—ορτενονόςετς.
Διάφορα—ράζνιε.
Δικέομα—πράβο, λγότα.
Παραβιάςι—ναρύςςιτ.
Φιλακιστί—βζιατ ποτ στρ...

ΤΟ ΚΑΖΑΚΙΚΟ ΣΠΑΘΙ

Τ' απόςπαζμα ςταμάτιςε ςτιν αρχί τυ δάςυς. Δεκςιά απλονότανε ι ατέλιοτι ςτέπι, αριςτερά, πάνο απτυς χαμιλότοπυς κε τις ρεματιές, κςαπλονότανε ι βαριά κε πςιχρί, προδραδινί ομίχλι.

Διο ςτράτες πίγεναν απ' εδό, κι' ο κομαντίρος δεν ίκςερε, πυ να οδιγίςι τ' απόςπαζμά-τυ.

Μέςα ςτο δάςος ίδραν απομινάρια απτις φοτιές, πυ άναπςαν ι μπαντίτες, μπυκάλια από ςαμογόν κε μια πίπα. Πάνο ςτιν πίπα ίτανε χαραγμένο με ςτραβά γράματα το όνομα τυ ιπαςπιςτί κε βοιθό τυ Ζαμπολότνι—τυ Φότι Ρακ. Τι νίχτα ίταν εδό ο ίδιος ο αταμάνος με τυς καζάκυς-τυ.

— Μα πύ πίγε; Αν πίγε απτο δρόμο ςτ' αριςτερά,—τότε ίνε ςτο Φερνάτι, αν πίγε ςτα δεκςιά,—ίνε ςτο Παςετςέλι.

Κε τα διο χοριά ίνε κυλάκικα, θα κρίπςυν έτςι τυς μπαντίτυς, πυ γίρεβε το βελόνι μέςα ςτ' άχιρο.

Ο κομαντίρος ςκεφτότανε. Ι καβαλάριδες ςτριφογίριζαν πάνο ςτις ςέλες, κυβεντιάζοντας ςιγανά. Μια βδομάδα έτρεχαν μέρα κε νίχτα. Πίγεναν πάνο ςτ' αχνάρια, κε τιν τελεφτέα ςτιγμί ο Ζαμπολότνι χανότανε, ςα να τον κατάπινε ι γι. Ακόμα χτες ι φοτιές-τυ έκεαν μέςα ςτο δάςος τυ Μπαρςτζάνςκ, ςίμερα ι χοριάτες έλεγαν, ότι τον ίδανε κάπυ ςιμά ςτο Κρυτί, εκατό βέρςτια μακριά απ' εδό.

Μα κε τυς χοριάτες δεν μπορύςε να τυς πιςτέπςι. Πιος διάβολος κςέρι, πιι ίνε.

Ο κομαντίρος έςτριπςε ένα τςιγάρο κε τ' άναπςε.

Ο ορίζοντας ςκοτίνιαςε. 'Ιτανε κερός να ςκεφτί πυ θα περάςυν τι νίχτα.

— Κάρποφ!—φόνακςε ο κομαντίρος.

'Ιρτε τρεχάτος με τ' άλογο ένας μεγαλόςομος καβαλάρις.

— Εδό ίμε, ςίντροφε κομαντίρε,—ίπε κε κςεςικόθικε πάνο ςτα πατιτίρια.

— Πάρε διο πεδιά κε τρέχα ςτο Φερνάτι. Μπορί να περάςυμε εκί τι νίχτα.

— Αφίςτε-με, ςίντροφε κομαντίρε,—ίπε ο Φέντιας Κοβαλτζύκ.—Εγό ίμε απ' αφτό το χοριό. Κςέρο όλα τα κατατόπια-τυ.

Ο Κοβαλτζύκ ίτανε δεκαεφτά χρονόν, κε ςτ' απόςπαζμα ίτανε το όλο τρις μίνες. Κανίς δεν καλοίκςερε πιος ίνε κι' από πυ ίρτε.

Ο Κοβαλτζύκ φάνικε μια νίχτα, όταν το απόςπαζμα κιμότανε μέςα ςτο δάςος τυ Λεςνιτζέβςκ. Σίρτικε κε πέραςε απαρατίριτος ςιμά απτυς ςκοπύς κε κςίπνιςε τον κομαντίρο, πυ κιμότανε ςιμά ςτι φοτιά.

— Πιος ίςε;—ρότιςε ο κομαντίρος.

— 'Ιμε απτο Φερνάτι,—ίπε ο Κοβαλτζύκ,—τὄςκαςα απτο Ζαμπολότνι.

Ο κομαντίρος μιςοάνικςε τα ιπνιάρικα μάτια-τυ κε κίτακςε το πεδί.

— Κε γιατί τὄςκαςες απτο Ζαμπολότνι; Τί τυ χριάςτικες;—ρότιςε.

— Εκίνι, ςίντροφε κομαντίρε, ςκότοςαν τον πατέρα-μυ.

Ο κομαντίρος κςίπνιςε ολότελα, έκατςε κι' άναπςε ένα τςιγάρο.

— Κε γιατί ςκότοςαν τον πατέρα-ςυ;

— 'Ιπανε, γιατί έδοςε ςιτάρι ςτιν κομύνα. Ο Φότις Ραχ τον έβγαλε απτο ςπίτι κε τον ςκότοςε ςτιν αβλί. Κε τι μάναμυ τιν έδιραν.

Απόςπαζμα—οτριάντ.
Αριςτερά—ναλέβο.
Ρεματιά—οβράγ.
Πςιχρός—χολόντνιι.
Προδραδινός—πρεντβετζέρνιι.
Οδιγίςι—βεςτί.
Απομινάρια—οςτάτκι.
Μπυκάλια—μπυτίλκι.
Πίπα—τρύπκα (κυρίτελν.)
Ιπαςπιςτίς—αντιυτάντ.
Θα κρίπςυν—ςπριάτζυτ.
Σκεφτότανε—ντύμαλ.
Κυβεντιάζοντας—περεγοβάριβαιας.
Στιγμί—μομέντ.
Κατάπινε—πογλοςτζάλα.
Μεγαλόςομος—ρόςλιι.
Απαρατίριτος—νιεζαμέτνι.
Σκοπός—τζαςοβόι.
Τὄςκαςα—υντράλ.

— Τί θέλις λιπόν;

— Θέλο να ιπιρετίςο στον Κόκινο ςτρατό. Πρέπι να· τυς εκδικιθό, ςίντροφε χομαντίρε. Γιατί ςκότοςαν τον πατέρα-μυ...

— Κε άλογο έχις;

— 'Εχο. Το άφιςα εδό ςιμά. 'Ινε καλό άλογο. Μόνο, ςίντροφε χομαντίρε, έχο κάτι να ςας παρακαλέςο. 'Οταν τόςκαςα, λιζμόνιςα να πάρο το ςπαθί-μυ. Επιτρέπςτεμυ να πάγο να το πάρο. Θα το πάρο κε θα γιρίςο αμέςος πίςο.

— Κε τί ςυ χριάζετε;.. Θα ςυ δόςυμε άλο...

— 'Οχι, δεν κάνι, ςίντροφε χομαντίρε, το ςπαθί ίνε παλιό, καζάκικο. Λένε, ότι το έφεραν ι καζάκι απτιν Τυρκία. Τόρα τέτια δεν κάνυν. Αν θα χαθί το ςπαθί, πος θα κιτάκςο στα μάτια τις μιτέρας-μυ; 'Ινε ντροπί, ςίντροφε χομαντίρε. Θα πάγο κε θα γιρίςο αμέςος. Μόνο θα πάρο το ςπαθί. 'Ινε άςκιμο να το πάρι ο Φότις Ραχ. Σκότοςε τον πατέρα-μυ κε θάχι το ςπαθί-μας. 'Ετςι δεν κάνι.

Ο Κοβαλτζύκ λιζμόνιςε για λίγο κερό κε το θάνατο τυ πατέρα-τυ κε τ' ντροπί τις μιτέρας-τυ. Τον ενδιέφερε το ςπαθί. Κίταζε ροτιματικά τον χομαντίρο με τα γαλανά, ακόμα λιγάκι πεδικά-τυ μάτια.

— 'Οχι, αδέρφι, δεν κάνι,—ίπε ο χομαντίρος.—'Αμα χτιπίςυμε το Ζαμπολότνι, θα πάρυμε το ςπαθί-τυ. Δεν κάνι να ριπςοκιντινέβις για τέτια μικρά πράματα. Στον Κόκινο στρατό-μας έχυμε πιθαρχία... Πέςε να κιμιθίς. 'Αβριο κιτάζυμε.

Από κίνι τι νίχτα ο Κοβαλτζύκ έγινε παρτιζάνος. 'Ετρεχε με τ' απόςπαζμα στυς κάμπυς κε στα δάςι τις Μπάλςτζινας, πίγενε στιν ανίχνεψι. Στις ςιμπλοκές πολεμύςε στις πρότες γραμές κε γίρεβε πάντα το Φότι Ραχ, πυ έκλεψε το ςπαθί τυ πατέρα-τυ.

Μόνο ένα κακό ίχε ο Κοβαλτζύκ. 'Οταν καθόντανε ι χραςνοαρμέιτςι τι νίχτα στο δάςος ίτε ςε κανένα ςπίτι να κυβεντιάςυνε, αμέςος ο Κοβαλτζύκ άρχιζε να μιλάι για το ςπαθί-τυ. Μιλάι όςπυ να κιμιθύν όλι, κι' ο ίδιος κιμότανε πάντα τελεφτέος οπόταν έβλεπε καλά, ότι κανίς πια δεν τον ακύ.

— Μα μίπος αφτό ίνε ςπαθί;—έλεγε, δίχνοντας το δικό-τυ,—αφτό ίνε ςκάλεθρο! Με τέτιο ςπαθί δεν μπορίς να κόψις κε το κεφάλι τις πάπιας... Νά εκίνο ίτανε ςπαθί, μ' εκίνο μπορύςες κε να ξυριςτίς. 'Ιτανε κοφτερό ςα φοτιά, κε να τ' ακονίςις δε χριαζότανε. Κε το χερύλι-τυ,—άμα τόπερνες στο χέρι-ςυ, ύτε ο διάβολος δεν μπορύςε να τ' αρπάξι.

— Κε μίπος εςί ξυρίζεςε πια;—ροτύςαν ι χραςνοαρμέιτςι τον Κοβαλτζύκ.—Ακόμα το γάλα δεν ξεράθικε στα χίλια-ςυ.

— Εγό δεν ξυρίζυμε, μα ο ςιχορεμένος ο πατέρας-μυ, θεός ςχορέςτονα, έτςι ξυριζότανε. Μόνος-μυ ίδα, πος ξυριζότανε...

— Μα πός λιζμόνιςες, αδέρφι, ένα τέτιο ςπαθί; Μπορί, τόρα ι μπαντίτες να κόβυν μ' αφτό τυς ανθρόπυς-μας...

— Νά έτςι, το λιζμόνιςα. Τόςκαςα γλίγορα κε το λιζμόνιςα.. Κι' ο Φότις το πίρε.

Φένετε, αφτό το πατρικό ςπαθί χάραξε τιν πρότι βαθιά ριτίδα πάνο στο μέτοπο τυ Κοβαλτζύκ.

'Οταν όλι κιμόντανε, ςκεφτότανε ακόμα πολί κερό, κατεβάζοντας τα φρίδια-τυ, πος να πάρι πίςο το ςπαθί-τυ, πος να καταφέρι τον χομαντίρο να τον αφίςι να πάι να το πάρι. Δεκάδες φανταςτικά ςχέδια έβαζε ο Κοβαλτζύκ στο νύ-τυ, μα ο χομαντίρος ύτε ίθελε ν' ακύςι τίποτα.

Νά αφτός ο Κοβαλτζύκ θέλιςε να πάι στιν ανίχνεψι με το Βάνια Κάρποφ.

— Πίγενε, λιπόν,—ίπε ο χομαντίρος, —μόνο κίταξε να μιν έχις στο νύ-ςυ το ςπαθί. Να κιτάξις—κε πίςο...

Ιπιρετίςο—ςλυζζίτ.
Εκδικιθό—οτομςτίτ.
Επιτρέπςτε—ραζρεςςίτε.
Αμέςος—ςειτζάς-ζζε.
Δεν κάνι—νελζιά.
Ενδιέφερε—ιντερεςοβάλα.
Γαλανός—γολυμπόι.
Ριπςοκιντινέβο—ριςκοβάτ.
Πιθαρχία—ντιςτςιπλίνα.
Ανίχνεψι—ραζβέτκα.
Σιμπλοκί—ςτίτζκα.
Μίπος—ράζβε.
Σκάλεθρο—κοτζεργά.
Ριτίδα—μορςτζίνα.
Μέτοπο—λομπ.
Σχέδιο—προέκτ.

— 'Ετιμι, ίπαν ι καβαλάριδες κ' έτρεχσαν γλίγορα στο δρόμο, πυ πίγενε στο Φερνάτι.

Πολί κερό δε φένονταν. Ο κομαντίρος ανισίχισε, θέλισε να πάι μ' όλο τ' απόςπαζμα να τυς γλιτόσι.

Βράδιασε πια ολότελα, όταν ακύςτικε το ποδοβολιτό τον αλόγον.

Πρότος ίρτε ο Βάνιας Κάρποφ.

— Εκί, ςίντροφε κομαντίρε, ίνε ι μπαντίτες. 'Ινε καμιά δεκαπενταριά. Τρόνε στο ςπίτι τυ παπά, πίνυνε ςαμογόν κε τρόνε λαρδί.

«Τον καταραμένο τον παπά,—σκέφτικε ο κομαντίρος,—πριν από διο μέρες ορκιζότανε, ότι δεν έχι τίποτα στο ςπίτι-τυ, εκςόν από πςομί, μα για τυς μπαντίτες ίβρε λαρδί».

— Ο Ζαμπολότνι εκί ίνε;—ρότισε, κιτάζοντας τ' άλογο.

Τότες ίρτε άκςαφνα ο Κοβαλτζύκ.

— Σίντροφε κομαντίρε,—φόνακςε,—ο Σιμεόν δεν ίνε εκί. Εκί ίνε ο Φότις, ο Στρατίεφςκι κι' ο Ιβάν Γαβριλιύκ. Σίντροφε κομαντίρε, ο Φότις έχι το σπαθί-μυ, να μι χαρό τα μάτια-μυ. Τρόι το ςκιλί, κ' έχι το σπαθί ανάμεςα στα πόδια-τυ για να μιν το κλέπςυν. Επιτρέπςτε-μυ, ςίντροφε κομαντίρε...

Μα ο κομαντίρος τον διέκοπςε. Κίταζε κάπυ μπροςτά, όπυ τρία βέρςτια μακριά ίταν αναμένα τα φότα τυ Φερνάτι. Δεν εςτανότανε τιν κύραςι.

Σιγά μέςα στο ςκοτάδι ακυότανε το χλιμίντριζμα τον αλόγον κ' ι πνιγμένι κυβέντα.

— Δεν ίνε παραπάνο από δεκαπέντε;—ρότιςε ο κομαντίρος τον Κάρποφ.—Σκοπύς δεν έχυνε;

— Δεν ίνε παραπάνο, ςίντροφε κομαντίρε,—μετρίςαμε τ' άλογά-τυς. Κόπςαμε τα κολάνια-τυς. Δε θα μπορέςυν να φίγυν μακριά. Μπορύμε να τυς χτιπίςυμε: σκοπύς δεν έχυν.

'Ιςτερα από μια στιγμί τ' απόςπαζμα έτρεχε στο χοριό.

Σα ςίφυνας πέραςαν απτο μεγάλο δρόμο. Νά ι εκλιςία κε το ςπίτι τυ παπά πάνο στο βυναλάκι. Τα φότα ίνε αναμένα. Ο κομαντίρος, τρέχοντας με τ' άλογο, πιροβόλιςε με το μάυζερ στο παράθιρο. Το φος έςβιςε. Τίποτα δε φένετε μέςα στο ςκοτάδι. Ακύυντε άταχτι πιροβολιζμί. Κάποτες φοτίζετε κανένα πρόςοπο απτι φοτιά κε πάλι χάνετε μέςα στο ςκοτάδι. Ι μπαντίτες ςιμόνυν στ' άλογα, πιδύν απάνο, μα πέφτυν. Δεν κςέρυν, ότι τα κολάνια ίνε κομένα.

Χτιπιύντε απελπιζμένα. Κε τα διο μέρι κςέρυν, ότι δεν μπορύν να περιμένυν έλεος, ότι ι ίτα ίνε θάνατος.

Κι' άκςαφνα ακύετε μια απότομι φονί ανάμεςα στο βρόντο τον πιροβολιζμόν, ανάμεςα στο θόριβο τις μάχις.

— Δόςε, ςκίλε, το σπαθί-μυ!

Ο Κοβαλτζύκ ίβρε το Φότι.

Στιν αναλαμπί τυ πιροβολιζμύ φάνικε για μια στιγμί το πρόςοπο τυ μπαντίτα κ' έλαμπςε ςαν αςτραπί το σπαθί, πυ κατέβενε.

Ι μπαντίτες, πυ χτιπίθικαν κςαφνικά, δε βάςτακςαν στο χτίπιμα.

Ι καβαλάριδες ςιντάχτικαν ςιοπιλά. 'Αρχιςαν να εκςετάζυν πιος ίνε παρόν.

'Ελιπαν τρις. Δεν ίταν ο Σιντορένκο, ο Κάρποφ κι' ο Κοβαλτζύκ. Τυς γίρεβαν πολί κερό. Ανάμεςα στυς ςκοτομένυς μπαντίτες ίβραν τυς πλιγομένυς Κάρποφ κε Σιντορένκο. Ο Κοβαλτζύκ βρέθικε τελεφτέος. 'Ιτανε κςαπλομένος μπρύμιτα κι' απτι ράχι-τυ κςεπετιότανε ι άκρι τις λεπίδας. Από κάτο-

---

Ανιςίχιςε—ζαμπεςποκόιλςα.
Ποδοβολιτό—τόποτ.
Λαρδί—ςάλο.
Ορκιζότανε κλιάλςα.
'Ακςαφνα—βτρυγ.
Εςτανότανε—τζύβςτβοβαλ.
Κύραςι—υςτάλοςτ.
Κυβέντα—ραζγοβορ.
Κολάνια—ποτπρύγι.
Στιγμί—μιγ, μομέντ.
Σίφυνας—υραγάν.
Βυναλάκι—γόρκα.
Πιροβόλιςε—βίςτρελιλ.
'Αταχτος μπεςποριάντοτζνι.
Πιροβολιζμός—βίςτρελ.
Καποτες—ινογντά.
Πιδύν απάνο—βςκάκιβαιυτ.
Απελπιζμένα—οτζάιανο.
Μέρι—ςτόρονι.
Περιμένο—ζζντατ.
'Ελεος—ποςτζάντα.
'Ιτα—ποραζζένιε.
Απότομος—ρέζκιι.
Θόριβος—ςςυμ.
Μάχι—μπόι.
Σιντάχτικαν—ποςτρόιλις.
Σιοπιλά—μόλτζα.
Εκςετάζο—προβεριάτ.
Παρόν—πριςύτςτβυιετ.
'Ελιπαν—οτςύτςτβοβαλι.
Πλιγομένος ράνενιι.
Μπρύμιτα—λιτςόμ βνιζ.

τυ, έχοντας ανιχτὰ τα δόντια ςτο νεκρό πρόςοπό-τυ, ίτανε κςαπλομένος ο Φότις Ραχ με ςπαζμένο κεφάλι.

Εκίνι τι νίχτα ο Κοβαλτζὺκ εκδικίθικε για το θάνατο τυ πατέρα-τυ κε ίβρε το ςπαθί-τυ.

Τον έθαπςαν ςτιν πλατία μέσα ςτο χοριό-τυ κ' έβαλαν ςτο μνίμα τ' αγαπιμένο-τυ ςπαθί.

Ι ςίντροφί-τυ έγραπςαν πάνο ς' ένα ςανιδάκι:

„ΕΔΟ ΚΙΜΑΤΕ ΤΟΝ ΕΟΝΙΟ ΙΠΝΟ Ο ΙΡΟΑΣ ΚΕ ΠΑΡΤΙΖΑΝΟΣ ΦΕΝΤΙΑΣ ΚΟΒΑΛΤΖΥΚ 17 ΧΡΟΝΟΝ, ΠΥ ΧΑΘΙΚΕ ΣΤΙ ΜΑΧΙ ΤΙΣ 6 ΤΥ ΣΕΠΤΕΒΡΙ 1920„

Κι' από πάνο ζογράφιςαν ένα πεντάγονο άςτρο κ' ένα κιρτό, κιζάκικο ςπαθί.

Λεπίδα—κλινόκ.
Νεκρός—μιόρτβιι.
'Εθαπςαν—ποχορονίλι.

Μνίμα—μογίλα.
Εόνιος—βέτζνιι.

Πεντάγονος—πιατικονέτζνιι.
Κιρτός—κριβόι.

„ЗА МОРЯМИ, ЗА ГОРАМИ“

текст Коваля и Тихонова

Музыка Мариана Коваля

„ΠΕΡ' ΑΠΤΟ ΓΙΑΛΟ, ΤΥΣ ΒΡΑΧΥΣ“

1. Πέρ' απτο γιαλό, τυς βράχυς... Ε-εχ!
'Ακυ, το ςκοπό
Ι τρομπέτες κςαναπέζυν
Τον πολεμικό. } 2 φορές.

2. Μιάζι, φίλι, πάλι μάχες... Ε-εχ!
Θάχυμε, γιατί
Στον Σοβιέτ τι χόρα θέλυν
Νάμπυν ι εχτρί. } 2 φορές.

3. Τον ορίζοντα σκεπάζι... Ε-εχ!
Μάβρι ςινεφιά.
Ι φαςίςτες ετιμάζυν
'Αγρια φοτιά. } 2 φορές.

4. Κςέρυμε να πολεμύμε... Ε-εχ!
Χτίπιμα γερό,
'Οπος πάντα, θα ςκορπίςι
πάλι τον εχτρό. } 2 φορές.

5. Ας ςφιρίζι το μολίβι... Ε-εχ!
Μ' άφοβι καρδιά
Θα φιλάκςυμε τι χόρα
'Ολι-μας, πεδιά. } 2 φορές.

6. 'Ακυ, πος ςαλπίζυν πέρα... Ε-εχ!
Τον πολεμικό
Ι τρομπέτες κςαναπέζυν
Τόρα το ςκοπό. } 2 φορές.

Λέφτερι μετάφραςι **Α. ΔΙΜ.**

Βράχος—ςκαλά.
Σκοπός—μοτίβ, τςελ.
Τρομπέτα—τρυμπά.
Μάχι—μπόι.
Γερός—κρέπκιι.
Σφιρίζι—ςβιςτίτ, γυντίτ.
Σαλπίζυν—τρυμπιάτ,

Ζ. ΙΥΔΙΝΑ ΚΕ Ν. ΟΣΤΡΟΜΕΝΣΚΑΓΙΑ

Ο ΤΟΜ

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΕ ΤΡΙΑ ΕΠΙΣΟΔΙΑ

ΔΡΟΝΤΑ ΠΡΟΣΟΠΑ:

ΠΕΔΙΑ ΑΠΤΙΝ 3-Ι ΤΑΚΣΙ «Α»

ΛΙΟΒΑΣ—τα κςέρι όλα.
ΜΙΣΣΑΣ—καριερίςτας.
ΦΕΝΤΙΑΣ—ακατάςτατος.
ΜΑΝΙΑ—ςτάροςτας.
ΠΕΤΙΑΣ—μέλος τις ιγιονομικίς επιτροπίς.

ΠΕΔΙΑ ΑΠΤΙΝ 3-Ι ΤΑΚΣΙ «Β»

ΣΣΥΡΑΣ—ζογράφος.
ΚΑΤΙΑ—μέλος τις ιγιονομικίς επιτροπίς.
ΒΑΝΙΑΣ
ΛΙΖΑ

ΤΟΜ—μάβρο πεδί 12 χρονόν.
ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΥ ΤΟΜ—μάςτορας ςτο εργοςτάςιο.
ΜΠΑΡΜΠΑ ΣΑΣΣΑΣ—πρόεδρος τις χυλτεπιτροπίς τυ εργοςτάςιυ-πάτρονα.
ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ ΤΥ ΣΚΟΛΙΥ.
ΝΑΤΑΛΙΑ ΠΕΤΡΟΒΝΑ—δαςκάλιςα.
ΟΔΙΓΟΣ ΤΥ ΟΜΙΛΥ ΤΥ ΚΟΡΥ.
ΟΔΙΓΟΣ ΤΥ ΟΜΙΛΥ ΤΙΣ ΖΟΓΡΑΦΙΚΙΣ.

Το 1-ο κε το 3-ο επιςόδιο γίνυντε ςτο ςχολιό, κε το 2-ο ςτο ςπίτι τυ ΤΟΜ. 'Ολο τον κερό ςτις πάντες τις σκινίς κρέμυντε διο πίνακες: αριςτερά—ένας πίνακας με διάγραμα, πυ δίχνι τις επιτιχίες ςτι μάθιςι (πριν από κάθε επιςόδιο ι διεφθίντρια ίτε ι δαςκάλιςα ζβίνι τυς παλιύς εκθέτες κε γράφι κενύργιυς), δεκςιά—ένας πίνακας με ζογραφιές, πυ χαραχτιρίζυν τις επιτιχίες ςτι ςοςιαλιςτικί άμιλα: αεροπλάνο, αφτοκίνιτο, ςιδεροδρομικί ατμομιχανί κ. τ. λ. (τις ζογραφιές πρέπι να τις κάνυν τα πεδιά).

ΕΠΙΣΟΔΙΟ ΠΡΟΤΟ

Μπροςτά ςτιν κλιςτί αβλέα. Ι ΚΑΤΙΑ κι'ο ΠΕΤΙΑΣ (ςτο προςκίνιο) φονάζυν ςε κάμποςα πεδιά, πυ πιγενυν ςτι ςκινί απτο παρτέρ: «Γλίγορα, γλίγορα... Τί αργοπορίτε;»

ΜΙΣΣΑΣ. Ελάτε να δύμε πιος θα πάι πιο γλίγορα!.. (Τρέχυνε ςτο πέραζμα).

Ο ΛΙΟΒΑΣ τρέχι κι'ανεβένι απτι ςκάλα ςτι ςκινί. Πολεμάι να κςεγλιςτρίςι απτα μέλι τις ιγιονομικίς επιτροπίς.

ΚΑΤΙΑ (τον πιάνι). Στάςυ!.. Δίκςε τα χέρια-ςυ.

ΛΙΟΒΑΣ (πολεμόντας να φίγι). Μα άφιςέ με!.. Τί, μίπος εγό δεν κςέρο;.. Νά, κίτακςε: ίνε καθαρά.

ΚΑΤΙΑ. Κςέρις... Εςί όλα τα κςέρις... (Τον κιτάζι με διςαρεςκια). Κε τ'αφτιά, τί βρόμικα!.. Τ'αφτιά, εςί τί θαρις, δεν πρέπι να τα πλίνις;

ΛΙΟΒΑΣ (αγαναχτιζμένος). Αφτό δεν ίνε ςοςτό. Πριν απτο πρόγεβμα πρέπι να κιτάζις τα χέρια, κι'όχι τ'αφτιά. Εγό δεν έχο ςκοπό να φάγο με τ'αφτιά.

ΠΕΤΙΑΣ (κιτάζι τ'αφτί τυ Λιόβα.) 'Οι-όι-όι!.. Πεδιά, αφτός, φένετε, ένα χρόνο δεν έπλινε τ'αφτιά-τυ...

Θεατρικό έργο—πιέςα.
Επιςόδια—επιζόντι.
Δρόντα—ντειςτβυιυςτζιε.
Ακατάςτατος—νεριάχα.
Μέλος—τζλεν.
Ιγιονομικός—ςανιτάρνι.
Επιτροπί—κομιτέτ.
Ζογράφος—χυντόζζνικ.
Πάτρονας—ςςεφ.
Διεφθίντρια—ζαβέντυιυςτζαγια.
Οδιγός—ρυκοβοντίτελ.
'Ομιλος—κρυζζόκ.
Κόρο—χορ.
Παντες—ςτόρονι.
Εκθέτις—ποκαζάτελ.
'Αμιλα—ςορεβνοβάνιε.
Ατμομιχανί—παροβόζ.
Αβλέα—ζάναβες.
Σκινί—ςτςένα.
Προςκίνιο—προςτςένιυμ.
Κςεγλιςτρίςι—διςκολζνυτ.
Μίπος—ράζβε.
Διςαρέςκια—νεντοβόλςτβο.
Αγαναχτιζμένος—βοζμυςτζιόνι.
Πρόγεβμα—ζάβτρακ.
Καθόλυ—ςοβερςςένο.

ΜΑΝΙΑ. Τα πλίνι μόνο για τιν Προτομαγιά κε για τον Οχτόβρι...

ΛΙΟΒΑΣ. Δεν ίνε καθόλυ έτσι, όπος λες... Τάπλινα τιν περαζμένι βδομάδα... Κι' αν λερόνοντε...

ΜΙΣΣΑΣ. Αφίστε, πεδιά, να περάσυμε... Για ένα δεν αφίνετε όλυς να περάσυν...

ΚΑΤΙΑ. Πρέπι κάθε μέρα να πλένις τ'αφτιά-συ.

ΛΙΟΒΑΣ. Καλά! Θα τα πλίνο ίστερα απτο πρόγεβμα. 'Αφισέ-με... (Περνάι κε τρέχι στι στολόβαγια).

ΦΕΝΤΙΑΣ (διλά). Αν πλένι κανίς τ'αφτιά-τυ, θα μπένι ο αέρας στο κεφάλι-τυ...

Γελύν. 'Οταν μιλάι ο Φέντιας, ο ΣΣΥΡΑΣ κι'ο ΜΙΣΣΑΣ δίχνυν τα χέρια-τυς, περνύν κε πιγένυν πίσο απτιν αβλέα.

ΦΕΝΤΙΑΣ. Τί γελάτε; Αλίθια: έτσι κε μπένι απτο ένα αφτι κε περνάι στ'άλο... (Βγάζι ένα λερομένο μαντίλι κε σκυπίζι καλά τ'αφτιά-τυ τον κερό πυ περνύν τ'άλα πεδια. Σιμόνι τελεφτέος κι' απλόνι τα χέρια-τυ διςταχτικά.)

ΚΑΤΙΑ. 'Οι!... Μα ίνε άπλιτα...

ΦΕΝΤΙΑΣ (κιτάζι λιπιμένος τα χέρια-τυ). Τίμιο πιονὲρικο λόγο—τα έπλινα.

ΠΕΤΙΑΣ (αφστιρά). Καλίτερα να σόπενες... «Τίμιο πιονέρικο»... Μόνο ντροπιάζις τιν οργάνοςι. . (Τυ δίχνι τι λέρα). Αφτό τί ίνε;

ΦΕΝΤΙΑΣ. Αφτί ίνε... περσινί λέρα, όταν δεν ίμυνα ακόμα πιονέρος. Αφτί δεν καθαρίζετε.

ΚΑΤΙΑ. Μα δοκίμασε να τιν καθαρὶςις με το σαπύνι. Ακάθαρτε! Πίγενε στο σπίτι. Με τέτια χέρια δε θα ς'αφίςο να πας στι στολόβαγια. (Ο Φέντιας λιπιμένος φέβγι απτι σάλα.)

Ι ΚΑΤΙΑ κι'ο ΠΕΤΙΑΣ ανίγυν τιν αβλέα. Πίσο απτιν αβλέα ίνε ι στολόβαγια. Προγεβματίζι όλι ι 3-ι τάξι. Ο ΛΙΟΒΑΣ κάθετε, βγάζι το βιβλίο κι'αρχίζι να διαβάζι.

ΝΑΤ. ΠΕΤΡΟΒΝΑ. Λιόβα, τί ίνε αφτό; Σίκοσε το βιβλίο. 'Οταν τρόγυν, δε διαβάζυν.

ΛΙΟΒΑΣ (για ένα λεφτό δεν κσέρι τι να πι, ίστερα λέι). Εγό δε διαβάζο. Κάνο πίραμα: το ποτίρι με το τζάι ίνε σα φακός. Κιτάκστε, Νατάλια Πετρόβνα, τί μεγάλα γράματα...

ΠΕΔΙΑ (όλα μαζι). Δίκστο, δίκστο!

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. Λιόβα, κρίπσε το βιβλίο. (Το κρίβι). Πεδιά, καθίστε στον τόπο-σας. Εγό θα σας το δίκσο στο μάθιμα κε θα σας το εκςιγίςο.

ΛΙΟΒΑΣ. Εγό μόνος-μυ θα το εκςιγίςο... Εγό το κσὲρο...

Μπένι ο ΦΕΝΤΙΑΣ, περνάι σιμά απτα μέλι τις ιγιονομικίς επιτροπὶς).

ΠΕΔΙΑ (όλα μαζί). Δίκςε τα χέρια-συ... 'Ιρτε ο ακάθαρτος... Πλίθικε...

ΦΕΝΤΙΑΣ (κλαπςιάρικα). Νατάλια Πετρόβνα, γιατί με περιπέζυν...

ΜΑΝΙΑ. Αν θα πλίνεςε καλά—δε θ' ακύς λόγια πολά... (Χαρόμενι). Νατάλια Πετρόβνα, έκανα ένα πίιμα...

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. Αφτό ακόμα δεν ίνε πίιμα—ίνε μόνο διο γραμὲς. Φάγε, Φέντια, το φαγί-συ κρίοςε ολότελα.

ΛΙΟΒΑΣ (σικόνετε). Εγό έφαγα πια, Νατάλια Πετρόβνα,—θα πάγο... Μίςςα, τέλιονε πιο γλίγορα. 'Εχο ένα πολί καλό βιβλίο... (Τρέχι προς τιν πόρτα στο βάθος τις σκινίς)

ΚΑΤΙΑ. Κε τ' αφτιά..

ΠΕΤΙΑΣ. Κε πότε θα εκςιγίςις για το ποτίρι... (Ο Λιόβας κυνάι το χέρι-τυ κε φέβγι).

ΣΣΥΡΑΣ. Τίποτα, πεδιά, δεν μπορὶ να σας εκςιγίςι.

ΜΑΝΙΑ. Μόνο καφχιέτε, μα στιν πραγματικότιτα τίποτα δεν κσέρι...

ΛΙΟΒΑΣ (στα παρασκίνια). Πεδιά! Πεδιά! Πεδιά! (Μπένι τρεχάτος, ταραγμένος, λαχανιαζμένος). 'Ενας νέγρος...

'Ολι θαβμάζυν. Ο ΣΣΥΡΑΣ κι' ο ΜΙΣΣΑΣ τρέχυν.

ΜΙΣΣΑΣ. Τί λογιό ίνε;

ΣΣΥΡΑΣ. Πύ ίνε;

ΜΑΝΙΑ. Θα το βγάζι απτο νύ-τυ.

Λερόνυντε—πάτζκαιυτςα.
Διλά—ρόπκο.
Μαντίλι—πλατόκ.
Σκυπίζι—βιτιραιετ.
Τελεφτέος—ποςλέντνιι.
Απλόνι—προτιάγιβαετ.
Διςταχτικά—νιερεςςίτελνο.
Λιπιμένος—πετζάλνιι.
Τίμιος—τζέςτνιι.
Αφστιρά—στρόγο.
Λέρα—γριάζ.
Δοκίμασε—ποπρόμπυι.
Σάλα—ζαλ.
Προγεβματίζι—ζάβτρακαιετ.
Πίραμα—οπιτ.
Φακός—υβελιτζίτ. στεκλό.
Κρίβι—πριάτζετ.
Εκςιγίςο—ομπιαςνιύ.
Περιπέζο—ντραζνίτ.
Ολότελα—ςοβςέμ.
Προς—κ.

ΛΙΟΒΑΣ. Τίμιο λόγο... 'Ινε μικρό... μάβρος... Σαν καπνιά... Εδό έρχετε...

Ο ΜΙΣΣΑΣ κι' ΣΣΥΡΑΣ τρέχυν προς τιν πόρτα. Τ' άλα τα πεδιά σικόνυντε κε θέλυν να τρέχςυν κατόπι-τυς.

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. (πολεμάι, μα δεν μπορί να ισιχάσι τα πεδιά). Πεδιά!.. Πεδιά! Καθίστε!..

ΦΕΝΤΙΑΣ (με γιομάτο το στόμα από φαγί τρέχι πίσο απτυς άλυς). Νατάλια Πετρόβνα, θέατρο θα μας δίκςι;

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. Δεν κςέρο, δεν πιστέβο. Μα καθίστε, πεδιά. (Τα πεδιά στέκυντε).

ΛΙΟΒΑΣ. Μα εγό κςέρο. 'Ινε εκίνο... Πός το λένε; Ντζζαζμπάντ...

Ανίγι ι πόρτα. Μπένι ι ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ ΤΥ ΣΚΟΛΙΥ. Ο ΤΟΜ κι' ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΣΑΣΣΑΣ χερετόνε. Τα πεδιά ισιχάζυν, αποτραβιύντε κε κιτάζυν προσεχτικά τον ΤΟΜ.

ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ. Καλιμέρα-σας, πεδιά.

ΠΕΔΙΑ (όλα-μαζί) Καλιμέρα-σας!..

ΜΠΑΡΜΠΑ ΣΑΣΣΑΣ (σπρόχνι τον Τομ να πάι μπροστά). Λιπὸν, πεδιά... Νά αφτό το πεδί... ο Τομ... ίρθε απτιν Αμερική. Ο πατέρας-τυ ίνε μάστορις στο εργοστάσιό-μας. Κε τον Τομ... το εργοστάσιο τον στέλνι ς' εςάς... να μάθι... 'Οςτε... Εμίς ίμαστε ι πάτρονές-ςας, πάρτε κε ςις πάνο-τυ το πατρονάτο, γιατί ρύςικα μιλάι, μα άςκιμα... 'Οςτε... Νά... (Σπρόχνι τον Τομ προς τα πεδιά).

ΠΕΔΙΑ (όλα). Θα τον βοιθίςυμε... Βέβεα... Υρρά!..

Τριγιρίζυν τον ΤΟΜ. Ο ΦΕΝΤΙΑΣ αγλίφι το δάχτιλό-τυ κε τρίβι μ'αφτό το λεμό τυ Τομ. Ο Τομ φοβιζμένος αποτραβιέτε. Ο ΦΕΝΤΙΑΣ κιτάζι το δαχτιλό-τυ, αν ίνε λερομένο.

ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ. Πεδιά, ο Τομ θα μαθένι στιν τρίτι τάκςι «Α».

ΣΣΥΡΑΣ (φονάζι). Στιν τρίτι «Β»!

ΜΑΝΙΑ. 'Οχι, ς' εμάς...

ΒΑΝΙΑΣ (αρπάζι τον Τομ απτο χέρι)!.. Τομ, αλίθια ίνε, πυ εςί θέλις να ίςε μαζί-μας;

ΛΙΟΒΑΣ (αρπάζι κι' αφτός τον Τομ κε τον τραβά). Ι τρίτι «Α» ίνε καλίτερι!..

ΛΙΖΑ (τραβάι κι' αφτί τον Τομ). Μιν πιγένις μαζί-τυς, εκίνι ίνε όλι ακάθαρτι. (Παραπέρα απτο θόριβο τον πεδιόν δεν μπορίς ν' ακύςις τις κςεχοριστές λέκςες. Τραβύν τον Τομ ς' όλες τις μεριές.)

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. (τρέχι να βοιθίςι τον Τομ). Πεδιὰ, τί πάθατε!.. (Λεφτερόνι τον Τομ. Ο Τομ πιγένι αμέςος προς τον μπάρμπα Σάςςα).

ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ. Πός δεν ντρέπεςτε! Πέςατε πάνο-τυ ςαν αγριάνθροπι..

ΠΕΤΙΑΣ. Ζιναίδα Αντόνοβνα, ας μαθένι ς' εμάς...

ΚΑΤΙΑ
ΛΙΖΑ } (μαζί). 'Οχι, ς' εμάς, όχι ς'εμάς.

ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ 'Ιςιχα!

ΜΑΝΙΑ (πιδόντας φονάζι τραγυδιςτά). Σας παρακαλύμε, μαζί-μας να τον δύμε, ςας παρακαλύμε, μαζί-μας να τον δύμε!..

ΛΙΟΒΑΣ. Πίγενε κ' εςὶ με τα πιματά-ςυ!..

ΜΑΝΙΑ (δε δίνι προςοχί ςτο Λιόβα, λέι πάλι, μα ολοένα πιο ςιγά). Σας παρακαλύμε, μαζί-μας να τον δύμε, ςας παρακαλύμε, μαζί-μας να τον δύμε...

Ι ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ ςικόνι ςο χέρι για να ιςιχάςι τα πεδιά. Ο θόριβος ςιγά-ςιγά ιςιχάζι. Τότε ο Τομ ρωτά τον μπάρμπα ΣΑΣΣΑ.

ΤΟΜ. Σίντροφε εγό δεν καταλαβένο, γιατί κάνυν τόςο θόριβο;

ΜΠΑΡΜΠΑ ΣΑΣΣΑΣ. Χέρυντε, μαλόνυνε για ςένα.

ΤΟΜ (θαβμαζμένος). Μαλόνυν... Χέρυντε... Για ένα νέγρο...

ΜΠΑΡΜΠΑ ΣΑΣΣΑΣ. Εδὸ δεν ίνε Αμερική!..

ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ. Πεδιά! Ο Τομ θα μαθένι στιν τρίτι τάκςι «Α» (Τα πεδιὰ φονάζυν).

ΜΑΝΙΑ (χτιπόντας τα χέρια-τις). Αχά! Σ' εμάς! Σ' εμάς!

ΚΑΤΙΑ. Γιατί στιν τρίτι «Α»;

ΔΙΕΦΘΙΝΤΡΙΑ. 'Ιςιχα, πεδιά! Στιν τρίτι «Α» ίνε λέφτερι θέςι κε γι' αφτό τον

Καφχιέτε—χβάςταετ.
Στιν πραγματικότικα—να ςάμομ ντέλε.
Ταραγμένος—βζβολνόβανι.
Λαχανιαζμένος—ζαπιχάβςςιιςια.
Καπνιά—ςάζζα.
Κατόπι-τυς—ζα νίμι.
Ιςιχάςι—υςποκόιτ.
Μπάρμπας—ντιάντια.
Χερετόνε—ζτορόβαιυτςα.
Προςεχτικά—βνιμάτελνο.
Σπρόχνι—τολκάετ.
Στέλνι—ποςιλάετ.
'Οςτε—ταχ τζτο.
Πατρονάτο—ςςέφςτβο.
Βέβεα—χονέτζνο.
Τριγιρίζυν—οχρυζζάιυτ.
Λεμός—ςςέια.
Παραπέρα—ντάλςςε.
Θόριβος—ςςυμ.
Λεφτερόνι—οςβομποζζτάετ.
Αμέςος—ςειτζάς ζζε.
Αγριάνθροπ—ντικαρί.
Πιδόντας—πρίγαια.
Μαλόνυν—ςπόριατ.

βάζυμε εκί. Ναταλια Πετρόβνα, ας πάμε για ένα λεφτό. (Φέβγυν).

ΠΕΔΙΑ ΤΙΣ 3-ις «Α». Υρρά! Ο Τομ ίνε μαζί-μας!

ΛΙΖΑ (με κατεβαζμένα μύτρα). Ας ίνε!

ΜΠΑΡΜΠΑ ΣΑΣΣΑΣ (χτιπάι λαφριά τον Τομ ςτιν πλάτι). Λιπόν κ' εγό θα πάγο. (Ο Τομ αρπάζι το χέρι-τυ). Αντίο για τιν όρα. Κε κίτακςε μι φοβάςε. 'Ινε καλά πεδάκια. (Φέβγι ίςτερα απτι διεφθίντρια κέ τι Νατάλια Πετρόβνα.)

Τα πεδιά τριγιρίζυν πάλι τον Τομ γιά να δίχςυν τι ςιμπάθιά-τυς. Ο Τομ τα κιτάζι δίςπιςτα.

ΜΑΝΙΑ. Από πύ κςέρις ρύςικα;

ΛΙΟΒΑΣ (ςοβαρά). Τόρα παντύ ςτο εκςοτερικό μαθένυν τι ρύςικι γλόςα. Αλίθια;

ΤΟΜ. 'Ο-χι... 'Ιχα ένα ρύςο γνόριμο... (Προφέρι κςεκάθαρα.) Διεθνίς ιπεράςπιςι τις δυλιάς... Ο!..

ΦΕΝΤΙΑΣ (έρχετε ςιμά ςτον Τομ κε τον κιτάζι όλο τον κερό προςεχτικά. Διακόφτι τον Τομ με ζυλιάρικο αναςτέναγμα). Τί εφτιχιζμένος πυ ίςε!.. Καμιά λέρα δε φένετε πάνο-ςυ... (Γελόν). Πλένις καμιά φορά το λεμό-ςυ;

ΑΒΛΕΑ

ΕΠΙΣΟΔΙΟ ΔΕΦΤΕΡΟ

Μπροςτά ςτιν κλιςτί αβλέα. Ι δαςκάλιςα κάνι ένα διάγραμα ςτον πίνακα για τις επιτιχίες τον μαθιτόν κε φέβγι.

ΜΙΣΣΑΣ (βγάζι το κεφάλι-τυ απτιν αβλέα). 'Ει, πεδιά! Πός τα πάνε ι εκθέτες-μας, τυς βλέπετε; (Φονί απτι ςάλα: «Κατέβικαν!»)

ΜΙΣΣΑΣ. 'Ο-χι ι;! (Βγένι τρεχάτος, τραβόντας μαζί τυ το Λιόβα, ςτέκετε ςιμά ςτον πίνακα). Εβδομίντα προτςέντα... Κ'ι τρίτι «Β» νά (δίχνι) ανέβικε αψιλά... Εκίνι έχυν ενενίντα...

ΛΙΟΒΑΣ. Το κςέρο. Ο Σςύρας έκανε τις κατεργαριές-τυ. Τίμιο λόγο... Πίρε κε ζογράφιςε το διάγραμα. Κ'ι Νατάλια Πετρόβνα τίποτα δε βλέπι.

ΣΣΥΡΑΣ (φονάζι απτι ςάλα). Δεν έκανα καμιά κατεργαριά! Μα εςάς γλίγορα θα ςας καθίςο πάνο ςτι χελόνα...

ΜΙΣΣΑΣ. Κε θα καθίςυμε. Αλίθια! Χερόμαςταν, ςα βλάκες: «Ο Τομ ίνε μαζί-μας... Υρρά!.. Υρρά!..» Νά τόρα εφχαριςτίςτε τον Τόμ-ςας.

ΣΣΥΡΑΣ. Μίπος μόνο ο Τομ φτέι; Εκίνος..απομένι πίςο μόνο ςτι ρύςικι γλόςα. Νά ο Φέντιας-ςας μαθένι άςκιμα κε κάμποςα άλα πεδιά.

ΜΑΝΙΑ (ςικόνετε ανάμεςα ςτυς θεατές). Πεδιά! 'Ινε ντροπί. Δόςαμε το λόγο-μας ςτο μπάρμπα Σάςςα να πάρυμε το πατρονάτο πάνο ςτον Τομ, κε δεν κάναμε τίποτα.

ΠΕΤΙΑΣ (ςικόνετε ςτιν άλι άκρι τις ςάλας). Ας πάμε τόρα ςτο ςπίτι-τυ.

ΜΑΝΙΑ. Πάμε! Πάμε! Πρέπι να τον βοιθίςυμε. Πρέπι να διορθόςυμε τυς εκθέτες.

ΠΕΤΙΑΣ. Λιόβα! Μίςςα! Πάμε.

ΜΙΣΣΑΣ. 'Οχι, δε θα πάγο. Το ίδιο κάνι, τίποτα δε θα βγι απ'αφτό.

ΛΙΟΒΑΣ. Βέβεα, δε θα βγι.

ΠΕΤΙΑΣ. 'Οχι, θα βγι.

ΜΑΝΙΑ. (Στο Λιόβα). Φένετε φοβάςε, ότι δε θα μπορέςις...

ΛΙΟΒΑΣ. Εγό δε θα μπορέςο; Κάτι

Θέςι—μέςτο.
Αντίο—προςτζάι.
Για τιν όρα—ποκά.
Δίςπιςτα—νεντοβέρτζιβο.
Σοβαρά—ςεριόζνο.
Στο εκςοτερικό—ζα γρανιτςει.
Προφέρι—βιγοβάριβαετ.
Διεθνίς—μεζζτυναρότνιι.
Ιπεράςπιςι—ζαςτζίτα.
Διακόφτι—περεμπιβάετ.
Ζυλιάρικος—ζαβίςτλιβι.
Αναςτέναγμα—βζτοχ.
Εφτιχιζμένος—ςτζαςτλίβιι.
Κατεργαριά—μοςςένιτζεςτβο.
Χελόνα—τζερεπάχα.
Βλάκας—ντυράκ.
Εφχαριςτίςτε—πομπλαγονταρίτε.
Φτέι—βινοβάτ.
Θεατίς—ζρίτελ.
Διορθόςυμε—ιςπράβιτ.
Το ίδιο κάνι—βςιο ραβνό.

ίπες κ'εςί! 'Οπος κι'αν ίνε, πάλι εγό κςέρο περιςότερα απ'όλυς-ςας.

ΠΕΤΙΑΣ. Μα αν κςὲρις, απόδικςὲ-το.

ΛΙΟΒΑΣ. Κε θα τ'αποδίκςο! Πάμε!

ΜΑΝΙΑ ΚΕ ΠΕΤΙΑΣ. Πάμε! Πάμε!

Ανίγυν την αβλέα. Στι ςκινί ίνε ι κάμαρα τυ Τομ. Ο Τομ κι'ο ΦΕΝΤΙΑΣ κάθυντε ςτο τραπέζι. Ο Τομ κάνι μάθιμα με το ΦΕΝΤΙΑ.

ΜΑΝΙΑ. Γιά-ςυ, Τομ!

ΠΕΤΙΑΣ (*με θαβμαςμό*). Κι'ο Φὲντιας ίνε εδό;

ΛΙΟΒΑΣ (*στο Φέντια*). Εςί τί κάνις εδό;

ΦΕΝΤΙΑΣ. Ο Τομ με βοιθάι να λίςο το πρόβλιμα.

ΠΕΤΙΑΣ. Ο Τομ ςε βοιθάι;

ΜΑΝΙΑ. Εςί τον παρακάλεςες;

ΤΟΜ. 'Οχι, όχι. Εγό μόνος-μυ τυ το πρότινα.

ΠΕΤΙΑΣ. Μπράβο, Τομ! Κ'εμίς δεν το κςὲραμε.

ΛΙΟΒΑΣ (*έρχετε μπροστά κορδομένος*). Κ' εμίς, Τομ, θὲλυμε να κὰνυμε βοίθια.

ΣΣΥΡΑΣ (*διορθόνι απτι ςάλα*). Να βοιθίςυμε, κι'όχι να κάνυμε βοιθια. Εχ, δαςκάλι!

ΠΕΤΙΑΣ (*ιπογραμίζοντας*). Θέλυμε να ςε βοιθίςυμε ςτι ρύςικι γλόςα.

ΤΟΜ. Ο! Χέρυμε πολί. Κ'εγό πολί θα έθελα.

ΜΑΝΙΑ. 'Οχι έθελα, πρέπι να λες ίθελα.

ΤΟΜ. Γιατί; Θέλο, όςτε έθελα.

ΜΑΝΙΑ. Αφτό ίνε ανόμαλο ρίμα.

ΤΟΜ. Ανόμαλο; Ο, το καταλαβένο. Κ'ι ανκλικί γλόςα έχι πολά ανόμαλο ρίμα.

ΛΙΟΒΑΣ. Νε, νε. Το κςέρο.

ΜΑΝΙΑ (*ιρονικά*). Εςί όλα τα κςέρις!

ΠΕΤΙΑΣ. Φτάνι πια... Ελάτε ν'αρχίςυμε το μάθιμα.

ΛΙΟΒΑΣ. Νε, νε. Κάθιςε, Τομ, να ςε μάθο.

ΠΕΤΙΑΣ. Κε γιατί εςί;

ΜΑΝΙΑ. Ελάτε όλι με τι ςιρά.

ΠΕΤΙΑΣ. Μα από πὺ ν'αρχίςυμε;

ΜΑΝΙΑ. Ελάτε ας κάνυμε ιπαγόρεψι.

ΛΙΟΒΑΣ. Μόνο, κιτάκςτε, να μιν ιπαγορέβυμε απτο βιβλίο, μα να βρίςκυμε μόνιμας τις φράςες. 'Οπιος βρι πρότος, εκίνος κε θα ιπαγορέψι.

Τα πεδιά ςκέφτυντε να βρύνε φράςες. Ι ματιά τις ΜΑΝΙΑΣ πέφτι ςτιν ιλεχτρικί λάμπα, πυ κρέμετε πάνο απτο τραπέζι.

ΜΑΝΙΑ (*φονάζι χαρύμενι*). Τ'απίδι κρέμετε ψιλά, πυ δεν μπορί να πάι ςτιν κιλιά!

ΛΙΟΒΑΣ. 'Αρχιςες πάλι τα πίματάςυ...

ΜΑΝΙΑ. Αφτό δεν ίνε καθόλυ πίμα, ίνε ένιγμα...

ΤΟΜ. (*ςικόνοντας τα φρίδια-τυ*). Γιατί ίνε άνιγμα;

ΜΑΝΙΑ. 'Οχι άνιγμα, μα ένιγμα. Νά, αν ςε ροτίςο για παράδιγμα: γιατί δεν μπορί τ'απίδι να πάι ςτιν κιλιά, γιατί δεν μπορίς να το φας; Γιατί ίνε από γιαλί... 'Ινε ι ιλεχτρικί λάμπα. Το κατάλαβες; Γράψε, λιπόν. (*Ο Τομ γράφι. Τα πεδιά κιτάζυν πάνο απτις πλάτες-τυ κε τον διορθόνυν.*)

ΦΕΝΤΙΑΣ. Κ'εγό ὶβρα ένα... Μπορό να το πο, πεδιά;

ΛΙΟΒΑΣ (*με περιφρόνιςι*). Εςί πάλι τί ίβρες;

ΦΕΝΤΙΑΣ (*διλά*). Κ'εγό ίβρα ένα ένιχμα.

ΛΙΟΒΑΣ (*γελάι δινατά*). 'Ενιχμα! Μορέ δάςκαλος!

ΜΑΝΙΑ. Πρέπι να τον διορθόςις, κι' όχι να γελάς, Φέντια. Μα πόςες φορές ςυ το ίπε ι Νατάλια Πετρόβνα, ένιγμα πρέπι να λες, κι'όχι ένιχμα.

ΦΕΝΤΙΑΣ (*Το επαναλαβένι προςεχτικά*). 'Ενιγμα... Κάμπος το λιζμονό·

ΛΙΟΒΑΣ «Κάμπος!» Κάπος, κι' όχι κάμπος. Με τέτιο δάςκαλο ο Τομ θα μιλάι ακόμα πιο άςκιμα, απ'ότι μιλύςε όταν ίρτε απτιν Αμερικί.

Κάμαρα—κὸμνατα.
Πρότινα—πρετλοζζίλ.
Κορδομένος—βάζζνιι.
Ιπογραμίζο—ποτζόρκιβατ.

Ανόμαλο ρίμα—νιεπράβιλνι γλαγόλ
Σιρά—ότζερεντ.
Ιπαγὸρεψι—ντικτόβκα.

Σκέφτυντε—ντύμαιυτ.
'Ενιγμα—ζαγάτκα.
Περιφρόνιςι—πρενεμπρεζζένιε.

Επαναλαβένι—ποβτοριάετ.
Κάπος—κάκ-το.

Μπένι ο πατέρας τυ ΤΟΜ, πυ γίριςε απτι δυλιά. Τα πεδιά ςικόνυντε, ετιμάζυντε να φίγυν.

ΠΑΤΕΡΑΣ (χαρύμενος). 'Ολα ίρτε μυςαφίριδες, πεδί-μυ. Εγό ίμε πολί χαρά.

ΜΑΝΙΑ. Εμίς δεν ίμαςτε μυςαφίριδες. Μαθένάμε τα μαθίματά-μας.

ΛΙΟΒΑΣ. Τον βοιθύμε ςτι ρύςικι γλόςα.

ΠΑΤΕΡΑΣ (ςινκινιμένος). Ο-ο ο!.. Τί καλά πεδιά! (Σφίνκι τα χέρια-τυς).

ΜΑΝΙΑ (δεν κςέρι τι να πι). Μα όχι... 'Ιμαςτε μόνο... υντάρνικι... Ο υντάρνικος πρέπι να τραβάι μπροςτά εκίνυς πυ απομένυν πίςο.

ΠΕΤΙΑΣ. Θέλυμε να κάνυμε έτςι, πυ να μιν απομένι πίςο ι τάκςι-μας... Κ'εμίς έχυμε ςοςιαλιςτικί άμιλα.

ΜΑΝΙΑ. Να μι θαρίτε, ότι ο Τομ δεν ίνε καλός μαθιτίς. Στα μαθιματικά ίνε καλίτερος απ'όλυς κε μάλιςτα βοιθάι κε τυς άλυς.

ΠΕΤΙΑΣ. Λιπόν, πεδιά, πάμε. 'Αβριο πάλι θάρτυμε, Τομ.

ΛΙΟΒΑΣ. Κε θα ςυ φέρυμε ένα καλό βιβλίο.

ΠΕΤΙΑΣ. 'Αιντε λιπόν! 'Αιντε! (Φέβγυν).

ΠΑΤΕΡΑΣ. Τομ, καλά πυ ίρταμε εδο.

ΤΟΜ (χαρύμενα). Ο, νε!

Α Β Λ Ε Α

ΕΠΙΣΟΔΙΟ ΤΡΙΤΟ

Μπροςτὰ ςτιν αβλέα. Ο ΣΣΥΡΑΣ, Ο ΜΙΣΣΑΣ κι'ο ΠΕΤΙΑΣ ςτέκυντε πìςο απτι ΝΑΤΑΛΙΑ ΠΕΤΡΟΒΝΑ κε κιτάζυν, πος κάνι το διάγραμα για τις επιτιχìες ςτι μάθιςι.

ΜΙΣΣΑΣ. Λιπόν τί;·· Θα μας καθίςις πάνο ςτι χελόνα; 'Εχυμε πια εκατό προτςέντα ςτι μάθιςι! Αχά!

ΣΣΥΡΑΣ. Κ'εςί τί το λες αφτὸ; Τί μας κάνις τον καμπόςο;

ΜΙΣΣΑΣ. Πός τι το λέο; Εγό μαθένο καλίτερα απ'ολυς. Σ'όλα ςκεδόν τα μαθίματα έχο άριςτα. Ι τὰκςι χροςτάι ςε μένα τις επιτιχίες-τις, περιςότερο από κάθε άλο. Αλίθια, Νατάλια Πετρόβνα;

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. 'Οχι ολότελα.

ΜΙΣΣΑΣ. Πός όχι ολότελα;! Εγό...

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. Εςί μαθένις καλά. Αφτό ίνε ςοςτό, μα δε βοιθὰς κανένα, κε πραγματικός υντάρνικος ίνε κίνος, πυ όχι μόνο δυλέβι μόνος-τυ, μα βοιθάι κε τυς άλυς να πάνε μπροςτά. Ι τάκςι-ςας χροςτά τις επιτιχίες-τις όχι, βέβεα, ςε ςένα, μα ςε κίνυς, πυ ριμύλκιςαν τυς καθιςτεριμένυς.

ΣΣΥΡΑΣ. Ι Μάνια κι'ο Πέτιας. Εκίνι βοίθιςαν τον Τομ.

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. Σοςτά. Ι Μάνια κι'ο Πέτιας κε πιο πολὶ ο ίδιος ο Τομ. Διορθόθικε πολί ςτι ρύςικι γλόςα, κε εκςόν απ'αφτό βοίθιςε πολύς ςτα μαθιματικά, προπάντον το Φέντια.

(Πìςο απτιν αβλέα ακύςτε θόριβος, ομιλίες, τραγύδι).

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. Νά εςί μόνος-ςυ καλά μαθὲνις, μα για τυς άλυς δε ς'ενδιαφέρι. Δεν πέρνις μέρος κε ςτιν κινωνικί δυλιά. Νά, τα πεδιά ετιμάζυντε για τι γιορτί. Κ'εςί γιατί δεν κάνις τίποτα;

Σινκινιμένος—ραςτρόγαν.
Μάλιςτα—ντάζζε, ντα.
Κάνις τον καμπόςο—ζαντα-ιόςςια.
Σκεδόν—ποτζτί.
'Αριςτα—οτλίτζνο.
Πραγματικός—ναςτοιάςτζι.
Ριμύλκιςαν—βζάλι να μπυκςίρ.
Καθιςτεριμένος—οτςταιύςτζι.
Προπάντον—οςόμπενο.
Ενδιαφέρι—ιντερεςύιετ.

ΣΣΥΡΑΣ. 'Οι! Κι' ο καπιταλιστίς-μυ δεν ίνε ακόμα έτιμος. Κςέρετε, ότι κάνο μια φιγύρα καπιταλιστί για τι ντεμονςτράτςια. Πρέπι να τρέκςο. (Ο Σςύρας κ'ι Νατάλια Πετρόβνα ανίγυν τιν αβλέα. Τυς προιπαντύν με τις φονές: «Σιγά! Προςεχτικὰ! Τις πλακάτες!»)

Ι ςκινὶ δίχνι μια κόχινι γονιά, πυ τιν έκαναν εργαςτίρι. Στο πάτομα ίνε κάμποςες πλακάτες, πυ κςερένυντε. Ο ΛΙΟΒΑΣ πριονίζι μ' ένα πριόνι τι φιγύρα τυ πάπα τις Ρόμις. Στι γονιά κάμποςα πεδιά ίνε ςιμὰ ςτο πιάνο κε τελιόνυν το τελεφτέο κυπλέτο-τυς. Ο ΦΕΝΤΙΑΣ ζογραφίζι ςτο μπροςτινό μέρος τις ςκινὶς. 'Ινε καταλερομένος απτις μπογιές.

ΝΑΤ. ΠΕΤΡ. (περνάι προςεχτικά ςιμά απτο Φέντια). 'Οςο για το Φέντια κανίς δε θα πι, ότι δε δυλέβι. Δεν κςέρο πόςο ζογράφιςε, μα λερόθικε πέρα-πέρα (Φέβγι ςτα παραςκίνια.)

ΣΣΥΡΑΣ. Πρέπι πια να τον τελιόςο (Κάθετε ν' αποτελιόςι τι φιγὺρα τυ καπιταλιστὶ).

ΟΔΙΓΟΣ ΤΥ ΟΜΙΛΥ ΤΙΣ ΖΟΓΡΑΦΙΚΙΣ (διματίζοντας πάνο απτις πλακὰτες, περπατάι ανάμεςα ςτα πεδιά, έρχετε ςιμά ςτο Λιόβα). Λιόβα, δε βαςτάς το πριόνι ὲτςι όπος πρέπι. Μπορί να πάι ςτιν πάντα.

ΛΙΟΒΑΣ (διςαρεςτιμένα). Μα όχι, εγό κςέρο. 'Ετςι ίνε πιο καλά.

(Ο οδιγός φέβγι.)

ΜΑΝΙΑ. Ο Λιόβας-μας όλα τα καταλαβένι καλίτερα απ' όλυς.

ΠΕΤΙΑΣ. Νε, μιν τον μαθένετε τι να κάνι.

Τα πεδιά, πυ ὶνε ςτο πιάνο τραγυδύν με το μοτίβο, πυ τα έμαθε ο οδιγός τυ ομίλυ τυ χόρυ.

ΚΟΡΟ. Στι χόρα όλι μπρος τραβύν
κε κὰθε μπόδιο νικύνε.
Μπριγάδες πάντα πολεμύν,
τιν τεχνικί τιν καταχτύνε.
Κ' εμίς πιγένυμε μπροςτά.
Τις γνὸςις πέρνυμε τα κάςτρα.
Παλέβυμε κ' εμίς ζεςτά
για τι ζοί τιν κοζμοπλάςτρα.
Μαθένι τόρα ςτα ςκολιά,
τα ςκαλοπάτια τ' ανεβένι,
χαρά ςτι νέα-μας γενιά,
πυ ςτις κορφές τις γνόςις βγὲνι.

'Οταν τελιόνι το τραγύδι, ακύετε ι φοβιζμένι φονί πυ ΛΙΟΒΑ: έκοπςε άθελα τι μίτι, τυ πάπα τις Ρόμις.

ΛΙΟΒΑΣ. 'Οι!

ΟΔΙΓΟΣ. Τί ὶνε;

ΛΙΟΒΑΣ. Ι μίτι! 'Εκοπςα τι μίτι!

ΠΕΤΙΑΣ. Συ λὲγανε — δε βαςτάς όπος πρέπι το πριόνι.

ΒΑΝΙΑΣ. «'Ολα τα κςέρο, όλα τα κςέρο». Ορίςτε, πος τα κςέρις.

ΛΙΖΑ. Τί κρίμα!

ΜΑΝΙΑ. Τί θα κάνυμε; Μπορί να διορθοθί το κακό;

ΟΔΙΓΟΣ (κιτάζι). 'Οχι, δεν μπορί να διορθοθί.

ΒΑΝΙΑΣ. 'Οςτε, ι τάκςι-μας δε θα έχι τίποτα;

ΛΙΖΑ. Μα με τί θα πάτε;

ΚΑΤΙΑ. Κιτάκςτε, τὶ καπιταλιςτί μας έκανε ο Σςύρας!

ΜΙΣΣΑΣ. Μα αφτό ίνε ανιπόφορο! Πάλι ι τάκςι-τυς ίνε καλίτερι απτι δικί-μας. Κι' όλα αφτά εςί τα έκανες, Λιόβα.

ΛΙΟΒΑΣ. Εςί ςόπενε. Τίποτα δεν έκανες, μόνο κριτικάρις τυς άλυς.

Ανίγι ι πόρτα ςτο βάθος τις ςκινὶς. Στιν πὸρτα ςτέκετε ο ΤΟΜ μ' ένα μεγάλο πακὲτο ςτα χέρια. Τα πεδιά θοριβύν. Ι οδιγί πολεμύν να τα ιςιχάςυν. Ι ςκινί πρέπι να ίνε τέτια, όπος όταν ὶρθε ο ΤΟΜ ςτο 1-ο επιςόδιο, μα τόρα ο θόριβος ίνε ολόγιρα ςτο ΛΙΟΒΑ.

ΜΑΝΙΑ (βλέπι τον Τομ). Ο Τομ!

ΠΕΤΙΑΣ. Κίτακςε, τί έκανε ο Λιόβας.

ΤΟΜ, διματίζοντας προςεχτικά πάνο απτις πλακάτες ὲρχετε ςιμά κε κυνάι λιπιμένος το κεφάλι-τυ.

ΤΟΜ. Ο!

ΚΑΤΙΑ (τραβὰι τον Τομ απτο χέρι). Τί ὶνε αφτό πυ έχις;

ΤΟΜ (κςετιλίζι ταραγμένος το πακὲτο). Σιδεροδρομικί ατμομιχανί.

ΜΑΝΙΑ (αρπάζι το μοντὲλο τις ατμομιχανὶς απτα χὲρια τυ Τομ). Πεδιά! κιτάκςτε... Ατμομιχανί!

ΠΕΤΙΑΣ. Μορέ μπράβο ςτον Τομ!

Προιπαντὺν — βςτρετζάιυτ.
Γονιά — ύγολ, υγολόκ.
Εργαςτίρι — μαςτερςκάγια.
Πριονίζι — βιπὶλιβαιετ.
Πιάνο — πιανίνο.
Βιματίζοντας — ςςαγάια.
Μπόδιο — πρεπιάτςτβιε.
Καταχτύνε — οβλαντεβάιυτ.
Γνόςι — ζνάνιε.
Κάςτρο — κρέποςτ.
Κοζμοπλάςτρα — τβορίτελνιτςα μὶρα.
Σκαλοπατια — ςτυπένκι.
Γενιά — ποκολένιε.
Θοριβὺν — ςςυμιὰτ.
Κςετιλίζι — ραζβορὰτζιβαετ.

Γενικός ενθυσιαζμός.

ΟΔΙΓΟΣ (κιτάζοντας το μοντέλο). Μα τί, μόνος-συ το έφτιασες;

ΤΟΜ. 'Οχι! Εγό κι' ο πατέρας-μυ το φτιάςαμε μαζί.

ΜΙΣΣΑΣ. Χα!.. 'Ετςι ο καθένας μπορί να το κάνι με τυ πατέρα-τυ τα χέρια.

ΤΟΜ. 'Οχι! Ο πατέρας-μυ έδιχνε, μα το έφτιαναν τα χέρια-μυ. Ο πατέρας-μυ ίπε: «Πρέπι να κάνις δόρο στο σχολιό για τι γιορτί». Ο πατέρας-μυ ίπε: «Στιν Αμερικί ίνε άςκιμα για τυς νέγρυς. Στιν Αμερικί δεν πέρνυν τυς μάβρυς στα σχολιά τον άςπρον. Ι νέγρι έχυν άλα, άςκιμα σχολιά...» Ι άςπρι λένε: ο νέγρος ίνε σκιλί. Στα πάρκα κρέμετε ι επιγραφὶ: «Απαγορέβετε ι ίσοδος για τα σκιλιά κε τυς νέγρυς». Τα τραμβάια κε τα τρένα έχυν κσεχοριστό βαγόνι για τυς νὲγρυς...

ΦΕΝΤΙΑΣ. Τί λες!... Μα τί δεν ίνε στενάχορα εκί;

ΤΟΜ. Πολί στενάχορα... 'Ινε πολί άςκιμα... Ο μάβρος πάντα φτὲι. Κλὲβι το άςπρο πεδί κανένα μίλο, κε λέι, ότι το έκλεπςε ο Τομ. 'Ολι ίδαν, ότι τὄκλεπςε το άςπρο πεδί, μα όταν με χτιπύςε ο πολισμάνος, κανίς δε με ιπερασπὶςτικε...

ΛΙΟΒΑΣ. Τέτιι τίπι ίνε παντύ... Εγό το κσέρο!

ΤΟΜ. 'Οχι!... Ι ΕΣΣΔ ίνε καλί χόρα. Κι' ο πατέρας-μυ ίπε: «Τομ, να κάνυμε μια ατμομιχανί. Ας πάνε τα πεδιά, άμα μεγαλόσυν, όλο τον κόζμο στο σοςιαλιζμὸ ... όπος πάι ο μιχανοδιγός τυ σιδερόδρομυ το τρένο προς το σταθμό...» Εςίς ίςτε καλά πεδιὰ... Εςίς βοιθίςατε εμένα το νέγρο... Εγό... εςίς... (Τα μπερδέβι κε ςοπένι. 'Ινε πολί ςινκινιμένος. Κε τα πεδιά ίνε ςινκινιμένα κε ταραγμένα.)

ΠΕΤΙΑΣ (με ιπερβολικά χοντρό τόνο). Τί παράκσενος πυ ίςε! Κατέβαςες τα μύτρα-συ.

ΛΙΟΒΑΣ. Ελάτε, πεδιά, να τον σικόςυμε στον αὲρα.

ΠΕΔΙΑ. Να τον σικόςυμε τον Τομ, να τον σικόςυμε!

Αρπάζυν τον ΤΟΜ κι' αρχίζυν να τον πετύν στον αέρα. Ο ΟΔΙΓΟΣ ΚΙ' Ο ΣΣΥΡΑΣ φονάζυν: «Προςέκστε τις πλακάτες!»

ΤΟΜ (πετόντας πάνο, σφίνκι στο στίθος-τυ τιν ατμομιχανί). Προςέκστε τιν ατμομιχανί!

ΜΑΝΙΑ (χτιπάι τα παλαμάκια, πολεμάι να τιν προςέκσυν τα πεδιά). Ακύςτε. 'Εκανα ένα πιιματάκι... Ακύςτε. (Τις κακοφένετε, πυ δεν τιν προςέχυν κε φονάζι για ν' ακυστί αναμεσα στο θόριβο).

Θ' αδερφοθύν όλες ι νάτςιες
Ι φάμπρικες κε ι πλαντάτςιες.

Χεροχροτίματα, γελύν. Ο ΤΟΜ επιτέλυς κατορθόνι να γλιτόςι, κε στέκετε με σικομένα μαλιά ανάμεςα στα πεδιά.

ΟΔΙΓΟΣ (Σικόνι το χέρι-τυ). Πεδιά, τι απάντιςι πρέπι να δόςυμε στο δόρο τυ Τομ;

ΦΕΝΤΙΑΣ (σικόνι το μπογιαντιζμένοχέρι-τυ). Εφχαριστό! (Γέλια, φονὲς).

ΠΕΤΙΑΣ. Πρέπι να μαθένυμε καλά!

ΒΑΝΙΑΣ. Ν' αγονιζόμαςτε.

ΛΙΖΑ. Να φτιάςυμε κάτι κε να το δόςυμε στο εργοςτάςιο.

ΟΔΙΓΟΣ. 'Ολα αφτά ίνε σοστὰ, κι' όλα αφτά μπορύμε να τα πύμε με μια φράςι... Πάντα...

ΠΕΔΙΑ (τελιόνυν τι φράςι). 'Ετιμι!

ΟΔΙΓΟΣ. Κε τόρα ας τραγυδίςυμε το «Ιντερνατςιονάλ» (Λέι στυς θεατές). Βοιθίστε-μας κ' εςίς.

Τα πεδιά μαζέβυντε στι μέςι τις σκινίς. Στο κέντρο ίνε ο ΤΟΜ. Τραγυδύνε το «Ιντερνατςιονάλ».

Γενικός—όπςτζιι.
Δόρο—ποντάροκ.
Επιγραφὶ—νάτπις.
Απαγορέβετε—ζαπρεςτζάετςα.
'Ισοδος—βχοντ.

Τρένο—πόγεζτ.
Στενὰχορα—τέςνο.
Μιχανοδιγὸς—μαςςινίςτ.
Σταθμός—στάντςια.
Τα μπερδέβι—πὺταετςα.

Ιπερβολικά—τζρεζμέρνο.
Παράκσενος—στράνιι, τζυντάκ.
Παλαμὰκια—λαντοςςι.
Χεροχροτίματα—απλοντιςμέντι.

Επιτέλυς—νακονέτς.
Κατορθόνι—υνταιότςα.
Εφχαριστό—σπαςίμπο.
Γέλια—ςμεχ.
Κέντρο—τςεντρ.

ΟΜΙΡΟΣ

Ο ΟΔΙΣΕΑΣ ΣΤΥΣ ΚΙΚΛΟΠΕΣ

Εφτά ελινικές πόλις: ι Ζμίρνι, ι Ρόδο, ι Κολοφόνα, ι Σαλαμίνα, ι Χίο, το 'Αργος κ' ι Αθίνα—μάλοναν πια θάχι τιν τιμί να ονομαστί πατρίδα τυ Ομίρυ. Τρις χιλιάδες χρόνια πριν απτιν εποχί-μας (διλαδί πριν από 5.000 χρόνια) ι έλινες τραγυδιστές έλεγαν τραγύδια για τιν εκστρατία τον ελίνον ενάντια στιν Τρία κε για τις περιπέτιες τυ Οδισέα, τυ ίροα τυ Τροικύ πολέμυ.

Λογάριαζαν, ότι αφτά τα κσακυζμένα τραγύδια τα σκιμάτισε ο τιφλός πιιτίς 'Ομιρος.

Μα ιπίρχε ο Ομιρος στιν πραγματικότιτα ίτε, μπορί, αφτά τα τραγύδια τα σκιμάτισαν διάφορι πιιτές σε διάφορες εποχές για διάφορυς πολέμυς κε για διάφορυς ίροες κε μόνο αργότερα ενόθικαν σε διο μεγάλα πιίματα: τιν «Ιλιάδα» κε «Οδίσια»,—αφτό κι' ος τόρα δεν το κσέρυν ι επιστίμονες.

Μα τρις χιλιάδες χρόνια σ' όλο τον πολιτιζμένο κόζμο διάβαζαν κε μελετύσαν απτα πεδικά χρόνια τα πιίματα τυ Ομίρυ. Κε τόρα δε βρίσκετε κανίς μορφομένος άνθροπος ύτε στιν Εβρόπι, ύτε στιν Ασία, ύτε στιν Αμερικί, πυ να μι διάβασε τιν «Ιλιάδα» κε τιν «Οδίσια», ας ίνε κε σ' αποσπάζματα. Ι επιστίμονες μελετύν σ' αφτά τα πιίματα τι ζοί τυ αρχέυ κόζμυ: τιν πίστι κε τα σινίθια, το κινονικό καθεστός, τυς πολέμυς κε τις ιρινικές ασχολίες, τι σπιτικί ζοί κε τα ταξίδια.

Στο περιεχόμενό-τυς ίνε πολά απίστεφτα κε μιθικά επισόδια. 'Ενα απ' αφτά τα μιθικά επισόδια ίνε κε το πος ο Οδισέας κ' ι σίντροφί-τυ βρέθικαν στο νισί τον κικλόπον, πυ ίτανε γίγαντες-ανθροποφάγι.

Ι ΔΙΙΓΙΣΙ ΤΥ ΟΔΙΣΕΑ

Θέλις να μάθις για τις θλιβερές περιπλάνισές-μυ, μα από πύ ν' αρχίσο κε πος να τελιόσο τι διίγισί-μυ; Πρότα απ' όλα θα σας πο τ' όνομά-μυ για να κσέρετε πιος ίμε. 'Ιμε ο Οδισέας, ο γιος τυ Λαέρτι, ο κιρίαρχος τις ιλιόλυστις Ιθάκις, όπυ το Νέριο, πυ φένετε παντύ απτι θάλασα, σικόνι ψιλά τιν κοριφί-τυ, πυ ίνε σκεπαζμένι από δάσος. Εκί ίνε κε πολά άλα νισιά, πυ βρίσκυντε το ένα σιμά στ' άλο: ι Σάμι (Κεφαλινία) κε το Δυλίχιο, ι Ζάκινθο, πυ ίνε πλύσια από δάσι κε διτικά βρίσκετε ι Ιθάκι, τριγιριζμένι απτι θάλασα. Το έδαφός-τις ίνε πετρόδικο, μα εγό δεν κσέρο καμιά χόρα πιο όμορφι απτιν Ιθάκι.

'Αμα καταστρέψαμε τιν Τρία—τιν προτέβυσα τυ Πριάμυ, πιγέναμε στιν πατρίδα-μας με καράβια, πυ ίτανε φορτομένα με πλύσια λάφιρα.

'Ακσαφνα ο σινεφομαζόχτις θεός Δίας μας έστιλε ένα βοριά, πυ μύνκριζε άγρια. Τα σίνεφα σκέπασαν τι θάλασα κε τι γι. Ι

Τιμί—τζεστ.
Εποχί—έρα, επόχα.
Διλαδί—τόγεστ.
Εκστρατία—ποχόντ.
Περιπέτια—прικλιυτζένιε.
'Ιροας—γερόι.
Σκιματισε—σοστάβιλ.
Τιφλός—σλεπόι.
Ιπίρχε—συστζεστβοβάλ.
Πραγματικότιτα—ντειστβίτελνοστ.
Διάφορι—ράζνιε.
Επιστίμονες—υτζόνιε.
Πολιτιζμένος—κυλτύρνιι.
Μελετύσαν—ιζυτζάλι.
Αποσπάζματα—οτρίβκι.
Σινίθια—ομπίτζαι.
Καθεστός—στρόι.
Ιρινικές—μίρνιε.
Ασχολίες—ζανιάτια.
Ταξίδι—πυτεσέστβιε.
Περιεχόμενο—σοντερζζάνιε.
Μιθικά—σκάζοτζνιε.
Επισόδια—επιζόντι
Νισί—όστροβ.
Γίγαντες—βελικάνι.
Ανθροποφάγι—λιυντογέντι.
Διίγισι—ρασκάζ.
Θλιβερός—πλατζέβνιι.
Περιπλάνισι—σκιτάνιε.
Κιρίαρχος—βλαστίτελ.
Ιλιόλυστι—σόλνετζναγια.
Διτικά—να ζάπαντε.
Τριγιριζμένι—οκρυζζόναγια.
'Εδαφος—πότζβα.
Καταστρέψαμε—ραζρυσίλι.
Προτέβυσα—στολίτσα.
Πατρίδα—ρόντινα.
Καράβι—κοράμπλ.
Λάφιρα—ντομπίτζα
'Αχσαφνα—βτρυγ.
'Εστιλε—ποσλάλ.
Βοριάς—σέβερνι βέτερ.

ςκοτινί νίχτα κατέβικε απτον αγριεμένο ορανό. Τα καράβια-μας πετύςαν κ' ι πλόρες-τυς βυτύςανε ςτα κίματα.

Ο αέρας μας έριxςε ςτι χόρα τον δινατόν, άγριον κικλόπον, πυ δε θέλυν να κςέρυν το δίκιο. Ζύνε κςένιαςτα, δεν οργόνυν τι γι με τ' αλέτρι, δε ςπέρνυν, μα ι παχιά γι απλόχερα τυς δίνι κε ςίκαλι, κε κριθάρι, κε θαβμάςια τςαμπιά ςταφίλια. Δεν έχυν ύτε κιβερνίτες, ύτε λαικές ςινέλεπςες. Ζύνε λέφτερα μέςα ςε ςκοτινές ςπιλιές ίτε πάνο ςτα κορφοβύνια.

Εκί ίνε ένα νιςάκι, δίπλα ςτι γι τον κικλόπον, έριμο κι' άγριο, ςκεπαζμένο από δάςος. Το νιςί δεν έχι ανθρόπυς. Εκί τριγιρίζυν λεπτοπόδαρες κατςίκες, πυ ποτέ ακόμα δεν τις ανιςίχιςε ύτε ο θεριοπιάςτις, ύτε ο κινιγός.

Εκί ίνε ίνε ένας ςίγυρος όρμος, όπυ ίνε τόςο ίςιχα, όςτε δε χριάζετε να ρίκςις τι βαριά άνκιρα, ύτε να δέςις το καράβι με το παλαμάρι. Σ' αφτό τον όρμο κε μπίκαμε με τα καράβια. 'Ιτανε ςκοτινί νίχτα. Ι ιγρί ομίχλι τριγίριζε τα καράβια. Τα πικνά ςίνεφα ςκέπαζαν το φενκάρι, κε δεν ίδαμε ύτε το νιςί, ύτε τα κίματα, πυ έτρεχαν πλατιά ςτιν απόκριμνι ακροθαλαςιά.

Μα νά ι πλόρες τον καραβιόν-μας χτίπιςαν ςτιν ακροθαλαςιά. Μαζέπςαμε τα πανιά, βγίκαμε ςτι ςτεριά κε κιμιθίκαμε ος το προί. Το προί γιρίςαμε με θάβμαζμό το έριμο νιςί. Ι κατςίκες κατέβικαν απτα βυνά. Φέραμε αμέςος απτα καράβια τα εφκολολίγιςτα τόκςα, τα κινιγετικά λαφριά κοντάρια κι' αρχίςαμε τι μάχι. Φορτόςαμε κε τα δόδεκα καράβια με ςκοτομένες κατςίκες, τρόγαμε όλι τι μέρα ορέο κρέας κε πίναμε γλικό κραςί. Σ' αφτό το διάςτιμα βαςίλεπςε ο ίλιος, κι' όλι-μας κιμιθίκαμε με τιν κυβέντα τον κιμάτον, πυ έςπαναν ςτιν ακροθαλαςιά.

Τιν άλι μέρα, άμα βγίκε ο ίλιος, μάζεπςα τυς ςιντρόφυς-μυ κε τυς ίπα: «Εςίς όλι να μίνετε εδό, κ' εγό με το καράβι-μυ, μαζί με τυς ανθρόπυς-μυ θα πάγο ςτι γι τον κικλόπον. Θέλο να κςέρο, τί άνθροπι ζυν εκί: άγρι, πυ δε θέλυν να κςέρυν το δίκιο, ίτε γλικομίλιτι, φιλόκςενι κε καλόκαρδι».

'Ετςι ίπα κε μπίκα ςτο καράβι. Κ' ι άνθροπί-μυ μπίκαν ίςτερα από μένα, καθίςανε ςτις πάνκες κι' αμέςος με τα ιςχιρά κυπιά έκαναν ν' αφρίςυν τα ςκοτινά νερά.

Πλόρι—νος χοραμπλιά.
Κςένιαςτα—μπεζαμπότνο.
Οργόνυν—πάςςυτ.
Απλόχερα—ςτζέντρο.
Σίκαλι—ροζζ.
Τςαμπιά—κίςτι.
Κιβερνίτες—πραβίτελι.
Λαικί ςινέλεπςι—ναροτ. ςομπράνιε.
Σπιλιά—πεςτζέρα.
Κορφοβύνι—γόρναγια βερςςίνα.
Δίπλα—ριάντομ.
'Ερημος—πυςτίνιι.
Λεπτοπόδαρος—τονκονόγιι.
Κατςίκα—κοζά.
Ανιςίχιςε—ποτρεβόζζιλ.
Θεριοπιάςτις—ζβερελόβ.
Κινιγός—οχότνικ.
Σίγυρος—ναντιόζζνιι.
'Ορμος—μπύχτα.
'Ανκιρα—γιάκορ.
Παλαμάρι—κανάτ.
Ομίχλι—τυμάν.
Απόκριμνος—οτλόγιι.
Πανιά—παρυςά.
Στεριά—ςύςςα.
Εφκολολίγιςτος—γίπκιι.
Τόκςο—λυκ (ορύζζιε).
Κινιγετικά—οχότνιτζιε.
Μάχι—μπίτβα.
Ορέος—πρεκράςνιι.
Διάςτιμα—προμεζζύτοκ.
Γλικομίλιτος—πριβέτλιβιι.
Φιλόκςενος—γοςτεπριίμνιι.
Πάνκα—ςκαμέικα.
Ιςχιρός—μογύτζιι.
Κυπιά—βιόςλα.

ΣΤΙ ΣΠΙΛΙΑ ΤΥ ΠΟΛΙΦΙΜΥ

Γλίγορα αράκςαμε ςτιν ακροθαλαςιά κε ίδαμε ςτι θάλαςα ένα βράχο κε μέςα-τυ μια μεγάλι ςπιλιά, πυ ίτανε πικνοντιμένι με δάφνες. Ι αβλί ίτανε φραγμένι μ'έναν αψιλό τίχο από τεράςτιες, χοντρὰ πεταγμένες πέτρες, κι'ολόγιρα ςτεκόντανε ςαν πιχτός φράχτις ι βαλανιδιές κε τα πέφκα.

Μέςα ς'αφτί τι ςπιλιὰ ζύςε ένας γίγαντας με τερατόδικο ανάςτιμα. Μονόφθαλμος κε φοβερός, ὲμιαζε με το άγριο κορφοβύνι, πυ ίτανε ςκεπαζμένο από δάςος. 'Εβόςκε τα κριάρια κε 'τις κατςίκες, κε ίτανε μιςάνθροπος, άγριος, δεν ίκςερε ύτε νόμο, ύτε δίκιο. Διάτακςα τυς ςινοδιπόρυς-μυ ν'απομίνυνε ςτιν ακροθαλαςιά για να φιλάκςυν τα καράβια, κ'εγό διάλεκςα δόδεκα ςίγυρυς, τυς πιο άφοβυς ςιντρόφυς κε πίγα μαζί-τυς ςτι ςπιλιά. Ο νικοκίρις τις ςπιλιάς έλιπε: έβοςκε ςτο λιβάδι τις κατςίκες κε τα κριάρια. Αρχίςαμε να κιτάζυμε. Στι ςπιλιά ίτανε πολά τιριά μέςα ςε καλαμένια καλάθια, ςτις μάντρες ίτανε ςφαλιγμένα τα κατςικάκια κε τ' αρνιά. Τα μπυγέλα κ'ι λεκάνες ίτανε γιομάτες ος τα χίλια με πιχτό κςινόγαλα.

Ι ςινοδιπόρι-μυ άρχιςαν να μυ λένε να μι μίνυμε πια ς'αφτί τι φοβερί ςπιλιά, αλά να πάρυμε τιριά κε διαλεχτὰ κατςικάκια απτι μάντρα, να μπύμε γλίγορα ςτα καράβια κε να φίγυμε ςτι θάλαςα. Μα για κακί-μυ τίχι εγό αρνίθικα να εχτελέςο τι ςοφί ςιμβυλί-τυς. 'Ιθελα να δο τον κίκλοπα. Θαρύςα, ότι θα μας φιλέψι κε θα μας δόςι δόρα.

Ανάψαμε φοτιά, θιςιάςαμε ςτυς θεύς κε, αφύ χορτάςαμε από τιρί, απομίναμε ςτι ςπιλιά, περιμένοντας το νικοκίρι. Γλίγορα ίρτε με μια ανκαλιά κςίλα για να μαγιρέψι το δίπνο-τυ, κ'έρικςε με βρόντο τα κςίλα ςτιν ίςοδο τις ςπιλιάς. Μας έπιαςε ο φόβος κε κριφτίκαμε ςτι γονιά. Κ'εκίνος έφερε ένα κοπάδι από θρεμένα κατςίκια κε μαλιαρά κριάρια προς τι ςπιλιά, άφιςε να μπύνε μέςα ι κατςίκες κ'ι προβατίνες, κε τυς τράγυς κε τα κριάρια τ'άφιςε όκςο. 'Ιςτερα ςίκοςε μια πέτρα, τεράςτια ςα βράχο, κ'έφρακςε μ'αφτίνα τιν ίςοδο. Κάθιςε κι'άρχιςε ν'αρμέγι τις κατςίκες κε τις προβατίνες. 'Αμα τις άρμεκςε, έβαλε κάτο από καθεμιά απ'ένα βιζανάρικο, ίςτερα έχιςε το γάλα: το μιςό για να πιχτόςι κε να γίνι τιρί, κε τ'άλο για να το πίνι το προί κε ςτο δίπνο. Τέλος, άναψε μια δινατί φοτιά, μας ίδε κε ίπε με χοντρό τρόπο: «Πιι ίςτε; Από πυ ίρθατε; 'Εχετε καμιά δυλιά; 'Ιτε τριγιρίζετε δίχος δυλιά ςτις θάλαςες, ςα λιςτὲς, ριψοκινδινέβοντας τι ζοίςας κε κάνοντας κακό ςτυς λαύς;»

'Ετςι ίπε. Ι βροντερί φονί κ'ι τερατόδικι όψι-τυ μας φοβέριςε ακόμα πιο πολί. Μα πίρα θάρος κε τυ ίπα: «'Ολι-μας ίμαςε αχεί κ'ερχύμαςτε απτι μακρινί Τρία. Εδό μας έρικςε ι φυρτύνα: γιρίζαμε ςτιν πατρίδα-μας κε νά χάςαμε το δρόμο. Ιπιρετύςαμε ςτο ςτρατό τυ Ατρίδι, γιυ τυ Ατρέα, τυ βαςιλιὰ Αγαμὲμνονα, πυ νκρέμιςε τι μεγάλι Τρὶα. Κε τόρα πέφτυμε ςτα πόδια-ςυ κε ςε ικετὲβυμε να μας φιλοκςενίςις κε να μας δόςις τα δόρα, πυ ςινιθίζυν να δίνυν ςτυς κςένυς, όταν τυς αποχερετύν. 'Ιμαςτε κςενοφερμένι, ζιτύμε άςιλο, κ'ςύ φοβίςυ τυς θεύς.

Αράκςαμε—πριςτάλι.
Βράχος—ςκαλά.
Πικνοντιμένι—γύςτο οντέταια.
Δάφνι—λαβρ.
Βαλανιδιά—ντυμπ.
Πέφκο—ςοςνά.
Τερατόδικος—τζυντόβιςτζνιι.
Ανάςτιμα—ροςτ.
Νονόφθαλμος—οντνογλάζιι.
Κριάρι—μπαράν.
Μιςάνθροπος—νιελιυντίμιι.
Διάτακςα—πρικαζάλ.
Σινοδιπόρος—ςπύτνικ.
Διάλεκςα—βίμπραλ.
Λιβάδι—λυγ.
Καλαμένιος—τροςτνικόβιι.
Μπυγέλο—βεντρό.
Διαλεχτός—οτμπόρνιι.
Τίχι ςτζάςτιε.
Αρνίθικα—οτκαζάλςα.
Σοφός—μύντριι.
Σιμβυλί—ςοβέτ.
Φιλέψι—υγοςτίτ.
Δόρο—ποντάροκ.
Θιςιάζο—ζζέρτβοβατ.
Περιμένοντας—οζζιντάια.
Δίπνο—ύζζιν.
'Ιςοδο—βχοντ.
Γονιά—ύγολ.
Κριφτίκαμε—ςπριάταλις.
Θρεμένος—οτκόρμλενιι.
Τράγος—κοζιόλ.
'Εχιςε—ςλιλ.
Με χοντρό τρόπο—γρύμπο.
Λιςτίς—ραζμπόινικ.
Ριψοκινδινέβοντας—ριςκύια.
Λαός—ναρόντ.
'Οψι—βιντ.
Θάρος—ςμέλοςτ.
Φορτύνα—ςτορμ.
Ιπιρετύςαμε—ςλυζζίλι.
Ικετέβυμε—υμολιάεμ.
Σινιθίζυν—ιμέιυτ ομπίτζαι.

'Οπιος δε σέβετε τυς νόμυς τις φιλοξενίας κε δε δίνι δόρα στυς κσένυς, θα τιμοριθὶ σκλιρά απτο φιλόκσενο-θεό Δία».

'Ετσι ίπα. Κι'άκσαφνα μ'απερίγραφτι κακία ο κίκλοπας μυ απάντισε: «Φένετε, ότι ίσε από μακριά ίτε ίσε ολότελα άμιαλος, αφύ θαρίς, ότι εγό φοβύμε ίτε σέβυμε τυς αθάνατυς θεύς! Εμίς, ι κίκλοπες, δε χριαζύμαστε τυς θεύς-σας. Κε μι με φοβερίζις με τον κεραβνοβόλο Δία. Θα σας κάνο, όπος μυ κατέβι. Μα πες-μυ: πύ ίνε το καράβι, πυ σας έφερε εδό;»

Κατάλαβα τιν πονιριὰ τυ κίκλοπα κε τυ απάντισα επίσις πονιρά: «Το τσάκισε ο θεός Ποσιδόνας. Τὄρικσε όχι μακριά αππιν εδό γι, πάνο στις πέτρες ενός απόκριμνυ ακροτίριυ, κ'ι φυρτυνιαζμένι θάλασα σκόρπισε τα σιντρίμια-τυ. Κ'εμίς τιχέα γλιτόσαμε».

'Ετσι ιπα. Ο κίκλοπας, δίχος ν'απαντίσι τίποτα, πίδισε άκσαφνα σα λισιαζμένο θεριό, κε, αφύ τέντοσε τα φοβερά-τυ χέρια, άρπακσε με μιας διο απτυς δικύς-μας σα σκιλάκια κε τυς χτίπισε κάτο. Τα κεφάλια-τυς τσακίστικαν. Τυς έκοπσε, τυς έκανε κομάτια, μαγίρεπσε το φρικόδικό-τυ δίπνο κε τυς έφαγε με τα κόκαλα σα λιοντάρι, μανιαζμένο αππιν πίνα. 'Ιστερα απ'αφτό το φοβερό φαγί, ο ανθροποφάγος ίπιε γάλα, κσαπλόθικε στο χόμα, ανάμεσα στα κατσίκια κε τα πρόβατα, κε κιμίθικε.

Τότες εγὸ πίγα σιμά-τυ, έβγαλα το κοφτερό σπαθί για να το μπίκσο στο κορμί τυ κίκλοπα, ίσια στο σικότι. 'Ιχα σικόσι πια το σπαθί κι'άκσαφνα θιμίθικα, ότι μαζί με τον κίκλοπα κ'εμίς αναπόφεφχτα θα χαθύμε. Γιατί εμίς με τις αδίνατες δίναμές-μας δε θα μπορέσυμε να παραμερίσυμε τιν πέτρα αππιν ίσοδο.

Κε νά με λαχτάρα περιμέναμε το προί. 'Ιρθε το προί. Ο κίκλοπας σικόθικε, άναπσε φοτιά, άρμεκσε τις κατσίκες κε τις προβατίνες-τυ κε πάλι έφαγε διο από μας. 'Αμα τυς έφαγε, έβγαλε το κοπάδι αππι σκοτινί σπιλιά, παραμερίζοντας τιν πέτρα με το ισχιρό-τυ χέρι, κσανασφάλικσε τι σπιλιά με τιν πέτρα κε σφιρίζοντας πίγε το παχί κοπάδι-τυ στο βοσκότοπο, στα βυνά.

Κ'εγό, πυ έμινα εχμάλοτος, άρχισα να σκέφτυμε για να βρο κανένα μέσο να τον εκδικιθό. Κε νά τι σοφίστικα: στιν κατσικίσια μάντρα ίτανε το ρόπαλο τυ κίκλοπα. Μόλις το ίχε κόπσι από μια ελιά, ίχε καθαρίσι τι φλύδα κε τὄβαλε στι μάντρα να κσεραθί. Το ρόπαλο στο μάκρος, στο χόντρος κε το βάρος ίτανε σαν πραγματικό άλμπυρο μεγάλυ καραβιύ, πυ κυβαλάι εμπορέβματα. Το πίρα κ'έκοπσα απ'αφτό με το σπαθί ένα παλύκι, μεγάλο ος τρις πίχες, το μιτέροσα κ'έκαπσα τι μιτερί-τυ άκρι στα κάρβυνα. Παραχόσαμε το παλύκι μέσα στιν κοπριὰ, πυ ίτανε σαν τεράστια στίβα μέσα στι βρομερὶ σπιλιά τυ κίκλοπα.

'Ιστερα διάτακσα τυς σινοδιπόρυς-μυ να ρίκσυνε κλίρο: πιος απ'αφτύς θα με βοιθίσι να μπίκσο το κομένο παλύκι στο μάτι τυ ανθροποφάγυ. Ο κλίρος έπεσε σε τέσερις, τυς πιο σίγυρυς, πυ κ'εγό θα τυς διάλεγα, δίχος κανένα κλίρο.

Το βράδι ο κίκλοπας έφερε το παχί-τυ κοπάδι στι σπιλιά, άρμεκσε τις κατσίκες κε τις προβατίνες-τυ κε πάλι έφαγε διο από μας.

Αποχερετό--προστζάτσα.
Κσενοφερμένος—πρισσέλετς.
'Ασιλο—πριύτ.
Σέβετε—τζτιτ.
Τιμορό—νακάζιβατ.
Σκλιρά—ζζεστοκό.
'Ακσαφνα—βτρυγ.
'Αμιαλος—μπεζύμετς.
Αθάνατος—μπεσμέρτνιι.
Κεραβνοβόλος—γρομοβέρζζετς.
Μυ κατέβι—μνε βζτύμαετσα.
Πονιριά—χίτροστ.
Επίσις—ταχ ζζε.
Ακροτίριο—μις.
Σιντρίμια--ομπλόμκι.
Τιχέα—σλυτζάινο.
Πίδισε--πρίγνυλ.
Θεριό--ζβερ.
Με μιας—ράζομ.
Φρικόδικος—υζζάσνιι.
Κόκαλα—κόστι.
Λιοντάρι—λεβ.
Μανιαζμένος—ραζιάρενιι.
Μπίκσο—βονζίτ.
Σικότι—πέτζεν.
Θιμίθικα—βσπόμνιλ.
Αναπόφεφχτα—νειζμπέζζνο.
Σφιρίζοντας—σβιστιά.
Εχμάλοτος—πλένιι.
Σκέφτυμε—ντύματ.
Μέσο—σρέτστβο.
Εκδικιθό—οτομστίτ.
Σοφίστικα—πριντύμαλ.
Ρόπαλο—ντυμπίνα.
Ελια—μασλίνα.
Φλύδα—κορά.
Πραγματικός--ναστοιάστζιι.
'Αλμπυρο—μάτζτα.
Εμπορέβματα—τοβάρι.
Παλύκι—κολ.
Πίχις--αρσσίν.
Κλίρος—ζζρέμπιι.
Χρισί--ζολοτάγια.

Τότε πίγα ςιμά-τυ με μια χριςί κύπα με κραςί κε ίπα: «Πιες, κίκλοπα, πιες κραςί ίςτερα απτο ανθροπινό κρέας για να μάθις τι πολίτιμο πιοτό ίχαμε ςτο καράβι-μας. Το φίλαγα για ςένα με τιν ελπίδα, ότι θα ίςε ςπλαχνικός. Μα εςί ίςε τόςο ςκλιρός κι' ἀγριος! Κε πιος θα ς'επιςκεφτί τόρα, ἀμα ακύςι για τα κακυργίματά-ςυ;»

'Ετςι ίπα. Κε πίρε τιν κύπα κε ίπιε, κε το δινατό πιοτό τυ φάνικε πολί νόςτιμο.

«Βάλε-μυ κι' άλο,—ίπε,—κε πές-μυ τ' όνομά-ςυ για να μπορέςο να ςυ ετιμάςο ένα καλό δόρο».

Γιόμιςα τιν κύπα. 'Ιπιε τι δέφτερι κε τιν τρίτι κύπα, κε νά βύιςε το κεφάλι-τυ. Κ' εγό τυ ίπα κολακεφτικά: «Κίκλοπα, θέλις να κςέρις τ' όνομά-μυ για να με φιλέψις κε να μυ δόςις ένα καλό δόρο, μάθε λιπόν: με λένε 'Υτι (Κανίς). Τέτιο όνομα μυ ἐδοςαν ι γονιί-μυ, έτςι με λένε κε ι ςιντρόφι-μυ.

«'Ακυςε λιπόν, φίλε-μυ 'Υτι,—ίπε ο κίκλοπας,—εςένα θα ςε φάγο τελεφτέο. Νά πιο ἰνε το δόρο-μυ».

Τότε κςαπλόθικε ανάςκελα, κρέμαςε ςτιν πάντα το ιςχιρό-τυ κεφάλι κε κιμίθικε μεθιζμένος. Πίραμε το παλύκι κε βάλαμε τι μιτερί-τυ άκρι ςτι φοτιά. Ι μιτερί άκρι κόροςε. Ι τέςερες άφοβι ςίντροφι ανκάλιαςαν το παλύκι κ' έμπικςαν τι μιτερί άκρι ςτο κιμιζμένο μάτι τυ ανθροποφάγυ. Κ' εγὸ άρχιςα να ςτριφογιρίζο το παλύκι, όπος ςτριφογιρίζι ο μάςτορας τυ καραβιύ το τριπάνι, όταν τριπάι ένα χοντρὸ ςανίδι. Το μάτι τςιρτςίριςε, κάικαν ι βλεφαρίδες, ο κίκλοπας μύνκριςε τόςο άγρια, πυ απτο μυνκριτό-τυ ςτένακςε ι ςπιλιά. Πέτακςε με το δινατό-τυ χέρι το παλύκι απτο βγαλμένο μάτι κι' άρχιςε να φονάζι ςα μανιαζμένος τυς άλυς κίκλοπες, πυ ζύςανε ςτις γιτονικές ςπιλιές. Ι κίκλοπες έτρεκςαν από παντύ κε μαζέφτικαν ςτιν ίςοδο τις ςπιλιάς.

«Τί έπαθες Πολίφιμε; Γιατί μας κςιπνάς τα μεςἀνιχτα; 'Ιτε ςυ πίραν τις κατςίκες κε τα κριάρια-ςυ; 'Ιτε κανίς θέλι να ςε θανατόςι; Πες, πιός;»

Κι' ο Πολίφιμος με άγριο, απελπιζμένο μύνκριζμα απάντιςε: «'Υτις!»

«Υτις; (Κανίς;) Τότε γιατί μυκνρίζις; Μα τί, άροςτος ίςε; 'Ινε το θέλιμα τυ Δία: αφτό δεν μπορίς να τ' αποφίγις. Προςεφχίςυ ςτον Ποςιδόνα, τον πατέρα-ςυ,—εκίνος θα ςε βοιθίςι».

'Ετςι ίπαν κ' έφιγαν. Κε μέςα-μυ γελύςε ι καρδιά-μυ, τόςο χερόμυνα, πυ, με το ὀνομα πυ ςοφίςτικα πονιρά, γλίτοςα κε τον εαφτό-μυ κε τυς ςιντρόφυς-μυ.

Ι ΦΙΓΙ ΑΠΤΙ ΣΠΙΛΙΑ

Αναςτενάζοντας, βονκόντας βαριά, ο κίκλοπας ἐπςακςε τυς τίχυς με τα χἐρια-τυ, ἐβγαλε το βράχο απτι ςπιλιά, κάθιςε ςτιν ίςοδο κι' άνικςε τα τεράςτια χἐρια-τυ, ελπίζοντας να μας πιάςι, όταν θα βγὺμε απτι ςπιλιά μαζί με το κοπάδι. Ο άγριος ανόιτος θαρύςε, ότι ί μ ε ά μ ι α λ ο ς, ςαν κε κίνον. 'Οχι, ςοφίςτικα ένα πονιρό μέςο, πος να γλιτόςο απτο χαμό τον εαφτό-μυ κε τυς ςιντρόφυς-μυ. Απτιν πςάθα, πυ ίχε ο κίκλοπας για ςτρόμα, ἐβγαλα κάμποςα λυριά κ' ἐδεςα μ' αφτά από τρία κριάρια. Κάτο από κάθε μεςέο κριάρι έδεςα ένα απτυς ςιντρόφυς-μυ. Κε για μένα διάλεκςα το πιο μεγάλο,

Κὺπα—τζάςςα.
Πολὶτιμος—ντραγοτςένιι.
Πιοτό—ναπὶτοκ.
Ελπὶδα—ναντέζζτα.
Σπλαχνικός—μίλοςτιβ.
Επιςκεφτί—ποςετίτ.

Κακύργιμα—ζλοντειάνιε.
Νόςτιμος—βκύςνιι.
Κολακεφτικὰ—λςτίβο.
Γονιί—ροντὶτελι.
Ανάςκελα—ναβζνὶτζ.
Μιτερός—όςτριι.

Κόροςε—ζαπιλάλο.
Τςιρτςίριςε—ζαςςιπέλ.
Βλεφαρίδες—ρεςνίτςι.
Γιτονικός—ςοςέντνιι.
Απελπιζμένος—οτζάιανι.
Δίας—Ζέβες.

Προςεφχίςυ—μολὶς.
Φιγὶ—μπέγςτβο.
'Επςακςε—ομπςςάριλ.
Αγόιτος—γλυπέτς.
Πςάθα—ρογοζζά.
Στρόμα—ποςτὲλ.

πυ ίχε μακρί μαλί, γάντζοςα στι μαλακιά-τυ ράχι κε κρεμάστικα κάτο απτιν κιλιά τυ κριαριύ.

Το πρωί ι τράγι κε τα κριάρια έτρεχςαν προς τιν έκςοδο. Ο κίκλοπας δονκόντας, παςπάτεβε τις μαλιαρές ράχες τον προβάτον, πυ περνύςαν, μα ο ανόιτος ύτε μάντεβε πιος ίνε κριμένος κάτο απτις κιλιές-τυς. Τελεφτέο πίγενε το μακρόμαλο κριάρι-μυ. Ο κίκλοπας παςπάτεπςε τι ράχι-τυ κι' άρχιςε να μιλάι μαζί-τυ: «Εςί ίςε, αγαπιμένο-μυ; Γιατί βγένις τελεφτέο; Πριν δεν ίςυνα τεμπέλικο. 'Εβγενες πάντα πρότο στο λιβάδι να τςιμπιςις γλικά χορτάρια, κε ςίμερα βγένις τελεφτέο. Φένετε, εςτάνεςε, ότι το μάτι-μυ δεν μπορί πια να ςε κιτάκςι. 'Ενας αλίτις, ο 'Υτις, μυ στέριςε το μάτι. Μα ίνε ακόμα στιν εκςυςία-μυ! Ο, αν μπορύςες να μιλίςις, θα μυ έλεγες, πυ κρίφτικε αφτός ο μιςιτός εχτρός-μυ! Θα τυ τςάκιζα το κεφάλι κε θα τον κομάτιαζα».

'Ετςι ίπε κι' άφιςε λέφτερο το κριάρι. Κ' εγό στάθικα πρότος στα πόδια-μυ ςιμά στιν ίςοδο, έλιςα τυς ςινοδιπόρυς-μυ κε μάζεπςα μαζί-τυς όλα τα κατςίκια κε τα παχιά κριάρια κε τα έδιοκςα προς το καράβι.

'Αμα φορτόςαμε στο καράβι τα κατςίκια κε τα κριάρια, διάτακςα αμέςος να φίγυμε απτιν ακροθαλαςιά. Ι άνθροπί-μυ καθίςανε στις πάνκες κε με μιας άφριςαν τα σκοτινά νερά με τα ιςχιρά κυπιά. 'Αμα φίγαμε, φόνακςα στον κίκλοπα: «'Ακυςε, αμίλιχτε κίκλοπα! Καταβρόχθιςες τυς κςένυς, πυ επιςκεφτίκανε το ςπίτι-ςυ, δε ςέβεςε τυς νόμυς τις φιλοκςενίας, κε γι' αφτό ςε τιμόριςε ο φιλόκςενος Δίας.

Ο κίκλοπας έςπαςε με λίςα ένα βαρί βράχο απτιν κορφί τυ βυνύ κε τον έριχςε με δίναμι προς τιν κατέφθινςι τις φονίς-μυ. Ο βράχος πέτακςε πάνο απτο καράβι κ' έπεςε στιν άβιςο τόςο ςιμά, πυ λίγο έλιπςε να ςπάςι τιν πλόρι τυ καραβιύ. Ταράχτικε ι θάλαςα απτο βράχο πυ έπεςε, ένα μεγάλο κίμα όρμιςε προς τιν ακροθαλαςιά. Μαζί με το κίμα όρμιςε προς τιν ακροθαλαςιά κε το καράβι μας. Μα στιρίχτικα στιν αμυδιά μ' ένα μακρί κοντάρι κε κςέςπροκςα μακριά το καράβι, κ' έγνεπςα ςιοπιλά τυς ςιντρόφυς-μυ, κ' εκίνι με μιας άρχιςαν να λάμνυν.

'Αμα φίγαμε μακριά απτιν ακροθαλαςιά, άρχιςα πάλι να λιςιάζο τον κίκλοπα με προζβλιτικά λόγια:

«Κίκλοπα, αν ςε ροτίςι κανίς, πιος έβγαλε το μοναδικό-ςυ μάτι, να πις: ο βαςιλιάς Οδιςέας, ο γιος τυ Λαέρτι, ο κςακυζμένος κιρίαρχος τις Ιθάκις, μυ έβγαλε το μάτι».

'Ετςι ίπα. Ο κίκλοπας μύνκριςε απτιν κακία-τυ κε φόνακςε δινατά: «Αλίμονο! Πραγματοπιίθικε ι παλιά προφιτία! 'Ιταν εδό κάποτες ένας προφίτις, μεγάλος κε ςοφός. 'Εζιςε κε γέραςε εδό. Μυ προίπε, ότι θα με τιφλόςι ο Οδιςέας. Εγό θαρύςα, ότι θάρτι ένας άντρας με τεράςτιο ανάςτιμα, πυ θάχι θεικί δίναμι... Μα τί έγινε; 'Ενα κοντύτςικο τέρας, ένας πςόφιος ανθροπάκος με μέθιςε προδοτικά κε μυ στέριςε τιν όραςι!»

Τότε ςίκοςε τα χέρια-τυ προς τον υρανό κι' άρχιςε να παρακαλί τον Ποςιδόνα να μυ στίλι όλες τις ςιφορές κε τα κακά.

'Ιςτερα άρπακςε μια πέτρα, ακόμα πιο μεγάλι απτιν πρότι, κε τιν έριχςε με δίναμι στι θάλαςα. Ι πέτρα έπεςε στο νερό κε λίγο έλιπςε να τςακίςι τιν πρίμι τυ καραβιύ. Ταράχτικε ι θάλαςα απτιν πέτρα, πυ έπεςε, κε τα κίματα έδιοκςαν το καράβι-μας προς

Γάντζοςα — βτςεπίλςα.
'Εκςοδο — βίχοντ.
Παςπάτεβε — στζύπαλ.
Εςτάνεςε — τζύβςτβυιεςς.
Αλίτις — μπροντιάγα.
Στέριςε — λιςςίλ.
Μιςιτός — νενάβιςτνιι.
'Εδιοκςα — πογνάλ.
Αμίλιχτος — μπεςποςτζάτνιι.

Καταβρόχθιςες — ςοζζράλ.
Κατέφθινςι — ναπραβλένιε.
'Αβιςο — πυτζίνα.
'Ορμιςε — χλίνυλα.
Στιρίχτικα — υπιόρςα.
Αμυδιά — πεςτζάνιι μπέρεγ.
Κςέςπροκςα — οτολκνύλ.
'Εγνεπςα — κιβνύλ.
Σιοπιλά — μόλτζα.

Λάμνυν — γρεςτί.
Προζβλιτικός — οςκορμπίτελνιι.
Μοναδικός — γεντίνςτβενι.
Κςακυζμένος — ζναμενίτιι.
Αλίμονο — υβί, γόρε.
Πραγματοπιίθικε — οςυςτζεςτβλενό.
Προφιτία — προρότζεςτβο.
Τιφλόςι — οςλέπιτ.

Ανάςτιμα — ροςτ.
Τέρας — υροντ.
Προδοτικά — πρεντάτελςκι.
'Οραςι — ζρένιε.
Στίλι — ποςλατ.
Σιφορα — νεςτζάςτιε.
Λίγο έλιπςε — τζυτ νε.
Πρίμι — κορμά κοραμπλιά.
Λίπι — πετζάλ.

το νισί τον κατσικιόν. Κε νά μπίκαμε σε κίνο τον όρμο, όπυ βρίσκονταν τα καράβια-μας κι' όπυ ι σινοδιπόρι-μας περίμεναν με λίπι κε με φόβο, πότε θα γιρίσυμε. 'Αμα βγίκαμε στι στεριά, μιραστίκαμε τα κάτσίκια κε τα κριάρια τυ κίκλοπα, θισιάσαμε στυς θεύς κι' όλι τι μέρα τρόγαμε ορέο κρέας κε πίναμε γλικό κρασί.

Το προί φίγαμε απτο νισί, λιπόμασταν για τυς πεθαμένυς κε χερόμασταν, πυ μόνι μας γλιτόσαμε απτο θάνατο.

ΑΠΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΥ ΝΑΣΡΕΝΤΙΝ ΧΟΤΖΑ

ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΚΛΕΦΤΥΝ ΤΟ ΓΑΙΔΑΡΟ ΤΥ ΧΟΤΖΑ

Μια φορά ο Νασρεντίν χότζας βαστύσε το γάιδαρό-τυ απτο χαλινάρι κε πίγενε στιν πόλι. Κάμποσα πεδιά ίδαν το γάιδαρο κι' αποφάσισαν να τον κλέψυν, δίχος να το καταλάβι ο χότζας. Το μεγαλίτερο πεδί ίπε στυς σιντρόφυς-τυ:

— Εγό θα καταφέρο αφτί τι δυλιά, μα εσίς, άμα πάρετε το γάιδαρο, να πάτε αμέσος στο παζάρι κε να τον πυλίσετε.

Τα πεδιά πίγανε πίσο απτο χότζα. 'Αμα πέρασε λίγος κερός, το μεγαλίτερο πεδί έβγαλε το χαλινάρι απτο κεφάλι τυ γαιδάρυ, τόβαλε στο δικό-τυ το κεφάλι κ'έτσι πίγενε πίσο απτο χότζα.

Τ' άλα πεδιά πίρανε αμέσος το γάιδαρο κε πίγανε στο παζάρι για να τον πυλίσυν.

Σε λίγο ο χότζας γίρισε πίσο-τυ κε ίδε, ότι, αντί γάιδαρο, σέρνι ένα χαλινομένο άνθροπο.

— Εσί πιος ίσε;—ροτάι ο χότζας.

— Εγό ίμε ο γάιδαρός-σας,—ίπε το πεδί.—Πριν να γίνο γάιδαρος ίμυνα άνθροπος. Μα δισαρέστισα μια φορά τυς γονιύς-μυ, εκίνι μυ δόσανε τιν κατάρα-τυς κ'έτσι έγινα γάιδαρος. Στιν αρχί με πυλίσανε ς' έναν πσομά, ίστερα ς' έναν μπαχτζεβάνι κε τέλος με πίρατε εσίς.

Πριν από λίγο κερό, όταν με σέρνατε, με ίδαν ι γονίί-μυ στο δρόμο, με λιπίθικαν, πίρανε πίσο τιν κατάρα-τυς κε νά έγινα πάλι άνθροπος.

Ο χότζας θάβμασε, έπιασε τα γένια-τυ, σκέφτικε λιγάκι κε ίπε:

— Αφτό πυ λες δεν ίνε απίστεφτο, μα δεν έπρεπε να γίνι στον κερό-μυ. Πίγενε λιπόν, πεδί-μυ, στο καλό κι' άλι φορά να μι δισαρεστίς τυς γονιύς-συ.

'Ετσι ο χότζας άφισε το πεδί να πάι στο σπίτι-τυ. Μα ο Νασρεντίν χριαζότανε γάιδαρο κε πίγε στο παζάρι για ν' αγοράσι.

'Αμα πίγε στο παζάρι, ίδε το γάιδαρό-τυ. Τον βαστύσε ο διαλαλιτίς απτο χαλινάρι κε φόναζε για να τον πυλίσι.

Ο Νασρεντίν σιγά-σιγά πίγε σιμά στο γάιδαρό-τυ κε τυ ίπε στ' αφτί:

— Πάλι γάιδαρος έγινες; Πάλι δισαρέστισες τυς γονιύς-συ; 'Ελα λιπόν στ' αχύρι-μυ, γιατί εσί δεν ίσε για να γίνις άνθροπος.

Κι' ο χότζας απέδιχσε, ότι ο γάιδαρος ίνε δικός-τυ κε τον πίρε πάλι πίσο.

Ο ΓΑΙΔΑΡΟΣ ΤΥ ΧΟΤΖΑ ΑΠΟ ΜΠΡΟΣΤΑ ΔΑΝΚΑΝΙ ΚΙ'ΑΠΟ ΠΙΣΟ ΚΛΟΤΣΑ

Μια μέρα ο χότζας έφερε το γάιδαρό-τυ στο παζάρι κε τον έδοσε στο διαλαλιτί για να τον πυλίσι.

'Ενας αγοραστίς ίθελε να κιτάκσι τα δόντια τυ γαιδάρυ για να καταλάβι πόσο χρονό ίνε. Μα ο γάιδαρος τον δάνκασε. 'Ενας άλος αγοραστίς σίκοσε τιν υρά-τυ— κε τον κλότσισε.

Τότε ο διαλαλιτίς ίπε στο χότζα:

— Αφτό το γάιδαρό-συ κανίς δε θέλι να τον αγοράσι, γιατί όπιος πιγένι μπροστά-τυ—τον δανκάνι, κι' όπιος πιγένι από πίσο-τυ—τον κλοτσά.

— 'Ισια ίσια κ' εγό ίθελα να μάθι ο κόζμος τι τράβικσα ος τόρα απτο γάιδαρό-μυ. Γι' αφτό τον έφερα στο παζάρι, κι' όχι για να τον πυλίσο.

Καταφέρο—υστρόιυ.
Αμέσος—σειτζάς ζζε.
Δισαρέστισα—βίζβαλ νεντοβόλστβο.
Γονιὶ—ροντὶτελι.
Πσομάς—πέκαρ.
Τέλος—νακονέτς.
Κλοτσά—μπρίκαετ.
Λιπὶθικαν—ποζζαλέλι.
Σκέφτικε—ποντύμαλ.
Διαλαλιτίς—γλασσάται.
Αχύρι—κονιύσσνια.
Δανκάνι—κυσάετσα.
'Ισια-ίσια—καχ ραζ.

ТІМІ 30 Καπ.

ЦІНА 30 Коп.

ДОНЕЦКОЕ ОБЛАСТНОЕ
ГРЕЧЕСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО

ΕΛΙΝΙΚΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ
ΤΥ ΔΟΝΜΠΑΣ

Μαριύπολι, Προςπέχτ Ρεςπύμπλιχι 63. Τιλέφονο 3 - 17.

ΙΠΕΦΘΙΝΟΣ ΣΙΝΤΑΧΤΙΣ: **Χ. Σ. ΣΣΟΤΙΔΙΣ.**

Стат. форм. 186x264 2 печ. лист. — в листе 69.120. знак. Тираж 800.

Міськліт 6. —м. Маріупіль, держдрукарня ч. 3.—Зам. № 1 68